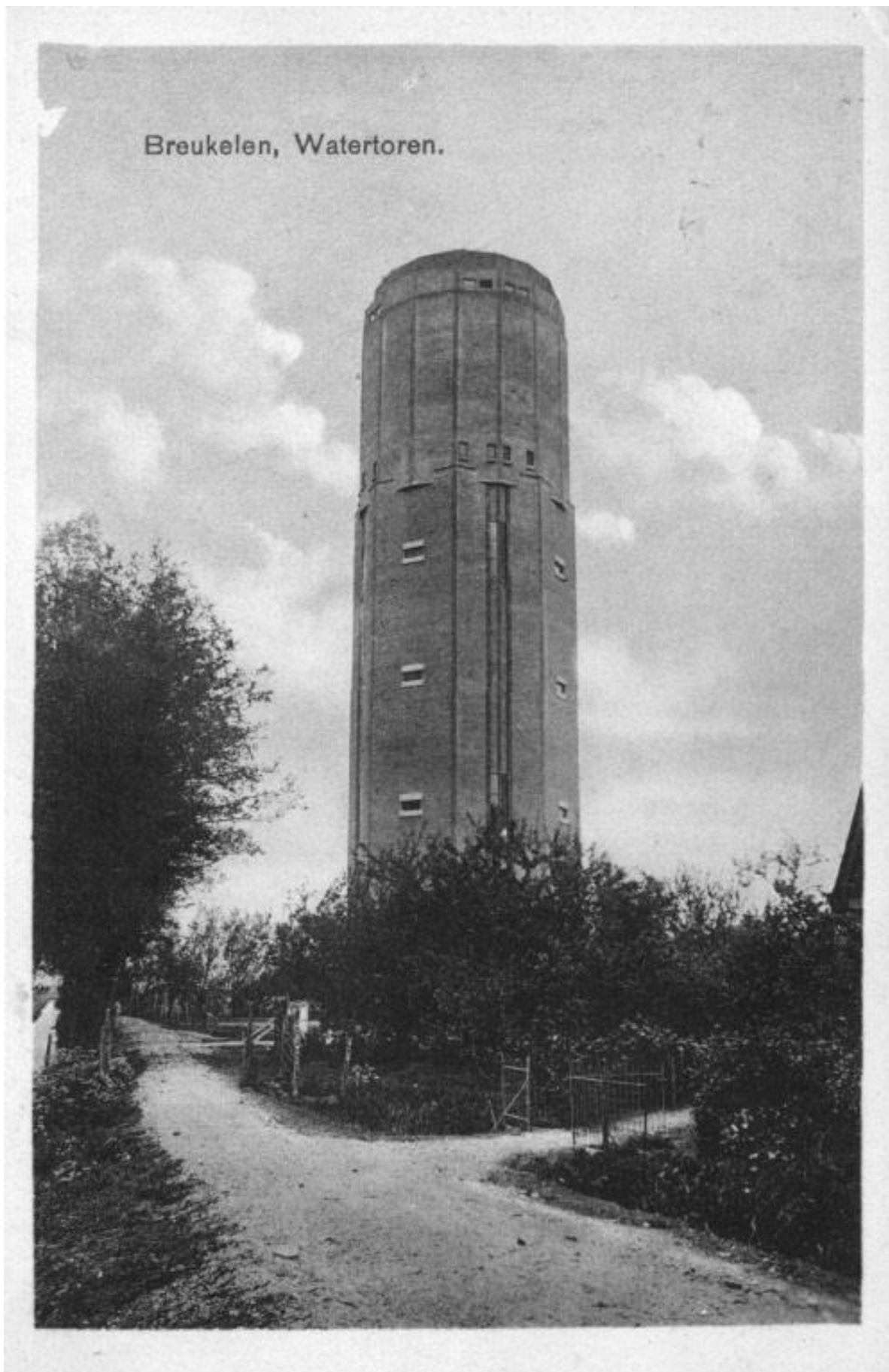

monument

project
onderwerp
kenmerk
datum

643br | Herbestemming Watertoren Breukelen
monument
643br-n13
23.01.2020

Redengevende omschrijving gemeente Stichtse Vecht

Naam object: watertoren
Complex: nee
Adres: **Straatweg 187**
Plaats: Breukelen
Kadastrale perceelgegevens: B 3179

Zakelijk gerechtigde: ***N.V. Hydron Midden Nederland***

Adres zakelijk gerechtigde: PB 40205 3504AA Utrecht
Contactpersoon: Dhr. Ing. G.D.J. Doedens (chef exploitatie)

Functie oorspronkelijk: watertoren
Functie huidig: watertoren

Omvang bescherming

De bescherming betreft de watertoren uit 1928.

Bij de restauratie in 1963, waarbij bouwkundige verbeteringen aan de stalen ramen, het betonijzer en het metselwerk zijn aangebracht, is het uiterlijk van de toren gewijzigd: een aantal vensters, die sterk bijdroegen aan het ritme en reliëf van de gevelvlakken, zijn dichtgemetseld, de toren is voorzien van een nieuwe kap met bitumineuze dakbedekking en de schacht met kristalcement bespoten. Deze wijzigingen worden van ondergeschikt belang geacht voor de bescherming en zijn deels reversibel.

Het bijgebouw met plat dak is niet bij de bescherming betrokken.

Stedenbouwkundige omschrijving

De watertoren staat aan de doorgaande straatweg in het noorden van Breukelen, dichtbij de gemeentegrens met Loenen aan de Vecht. De toren staat ongeveer vijftig meter terug ten opzichte van de straat. Tussen de straat en de toren bevindt zich de woning Straatweg 189.

Architectonische omschrijving

De onderkelderde toren van vierenveertig meter hoog is vanuit een achthoekige plattegrond in baksteen opgetrokken. Op twee derde van de hoogte (ter hoogte van de lekvloer) verspringt de toren naar een zestienhoekige opbouw, waarin zich het reservoir bevindt. De onderbouw grijpt met kanteelachtige vlakken in deze opbouw, terwijl de veelhoekige opbouw juist tussen de kantelen over de onderbouw kraagt. Tot aan de bovenbouw loopt om het andere vlak een verticale, verdiepte strook. Tot in de jaren zestig bevonden zich ter plaatse van de betonnen entree in deze strook stalen, staande vensters. De kleine, liggende vensters in de acht gevelvlakken zijn toendertijd eveneens dichtgezet. In de bovenbouw bevinden zich staande vensters met in de bovenste rand weer liggende vensters. De vensters zijn voorzien van licht uitkragende betonnen lateien en onderdorpels. De laag in de toren aangebrachte vensters hebben echter grès onderdorpels. De entree heeft een luifel, gemetselde stoep en dubbele houten deuren

Het betonnen reservoir van het type holbodem heeft een doorsnede van 10,2 meter en een inhoud van 400 kubieke meter. Onder de betonnen lekvloer, die op zesentwintig meter hoogte is aangebracht, is de toren volledig open. Deze veelhoekige ruimte wordt doorsneden door een eenvoudige ijzeren trap en de standleiding.

Cultuurhistorische omschrijving

Rond 1900 begon men in de Vechtstreek te denken aan de bouw van een watertoren. De ideeën voor een waterleidingbedrijf Vechtstreek werden niet verwezenlijkt; al ontwierp men in 1915 wel alvast een watertoren: een heuse kasteeltoren in Eclectische stijl.

De gerealiseerde watertoren van Breukelen is in 1928 opgericht in opdracht van de in 1925 opgerichte Stichting Drinkwaterleiding Noord-West Utrecht (de DNWU). Deze waterleidingmaatschappij is een initiatief van zestien samenwerkende gemeenten, waaronder Breukelen-Nijenrode, Breukelen-St.Pieters, Kockengen, Laag-Nieuwkoop en Loenersloot. Direct na de oprichting van de DNWU kreeg de N.V. Industriële Maatschappij Mabeg te Utrecht de opdracht de bouw van een toren voor te bereiden. De directie van deze maatschappij was familie van de Bussumse architect J. Gerber, die al meerdere watertorens ontworpen had. Daarom wordt aangenomen dat deze architect de vierenzeventig meter hoge toren tekende. De Duitse aannemer Schäffer&Co. te Duisburg werd vervolgens de bouw gegund. De toren was de eerste en enige die het Drinkwaterleidingbedrijf bouwde.

De toren heeft geen bijzondere constructie of zeldzaam reservoir. De toren is bewust in dragend baksteen uitgevoerd omdat dat eerlijker gevonden werd. Bovendien of nog belangrijker: dit was goedkoper. Hij valt met name op door het veelhoekige ontwerp, dat met zijn ingenieuze spel van vlakken en openingen het best als Art Deco bestempeld kan worden. De kwaliteit van het ontwerp ligt met name in de veelhoekige opbouw van de hoofdvorm en het ritme en de vorm van de kleine maar vele vensters. De hoeveelheid vensters is uitzonderlijk voor een watertoren en zorgt voor een aangenaam lichte binnenruimte.

Redengevende omschrijving

De watertoren uit 1928 is vanuit stedenbouwkundig, architectuurhistorisch en cultuurhistorisch oogpunt van lokaal belang vanwege:

- de beeldbepalende ligging aan de eeuwenoude verbindingsweg tussen Utrecht en Amsterdam
- de markante en gaaf bewaarde hoofdvorm met de ingenieuze verspringing van een acht naar een zestienhoekige toren
- de herinnering aan en de geschiedenis van de waterhuishouding in het algemeen en in Breukelen in het bijzonder

Literatuur:

R.Blijdenstijn en H. Rienks, 'Watertorens. Stichtse Monumenten Reeks, uitgeverij Matrijs, Utrecht, 1992; J.G. Bokma, 'De watertoren van Breukelen', Tijdschrift Historische Kring Breukelen, 11 (1996), 4, 169-175.

monument

Straatweg 187

De watertoren van Breukelen

J.G. Bokma
Daslook 51, 3621 RR Breukelen

Het jaar 1996 is het Jaar van het Industrieel Erfgoed. Daardoor staan onder meer fabrieken, werkplaatsen, machines, opslagplaatsen, poldergemalen, sluizen, bruggen en watertorens extra in de belangstelling. Zonder enige twijfel verdient "onze" watertoren die speciale aandacht. Hij maakt al bijna 70 jaar deel uit van het silhouet van Breukelen.

De historische ontwikkeling van watertorens in Nederland

Veel watertorens tekenen zich af als een versterking of een kasteelachtig bouwsel dat de tand des tijds heeft doorstaan en trots uitziend over het omringende landschap. De Fransen noemen een watertoren zo treffend een "château d'eau" en de Duitsers spreken van een "Wasserschloss".

Een watertoren is, simpel gezegd, niets anders dan een waterreservoir, geplaatst boven op een hoge stellage. Een reservoir dat rechtstreeks aangesloten is op het distributienet van de waterleiding. Hij zorgt ervoor dat er voldoende druk op het net staat, zodat er water uit uw kraan komt als u die opendraait. Het hoogteverschil tussen de waterspiegel in het reservoir van de watertoren en een bepaald punt in het leidingnet is bepalend voor de hoogte van de druk op dat punt.

De opslagruimte voor leidingwater in of nabij het verbruikscentrum bestaat in de meeste gevallen uit één of meer watertorens. Bij stedelijke voorzieningen wordt de watertoren bij voorkeur in het zwaartepunt van het verbruikscentrum geplaatst, omdat daarbij uit een oogpunt van drukverdeling en van de kosten voor wateraanvoer de gunstigste verhoudingen ontstaan. Bij streekwaterleidingen, die veelal een aantal verbruikscentra omvatten welke van één pompstation uit worden voorzien, moet de juiste plaats van de toren of de torens worden bepaald uit vergelijkende berekeningen, waarbij naast technische overwegingen de kosten van transport en distributie vaak een grote invloed hebben. De hoogte van de gemiddelde waterstand in het reservoir moet zodanig zijn, dat bij de gekozen afmetingen van de distributieleidingen en de te verwachten drukverliezen als gevolg van het watertransport onder alle omstandigheden voldoende druk heerst in de uiterste punten van het distributienet.

Vormgeving

In Nederland beschouwden architecten en bouwkundigen de bouw van een watertoren lange tijd als een zware uitdaging. Vooral in de beginperiode (eind 19de eeuw) was dit een volkomen nieuw fenomeen voor de bouwwereld.

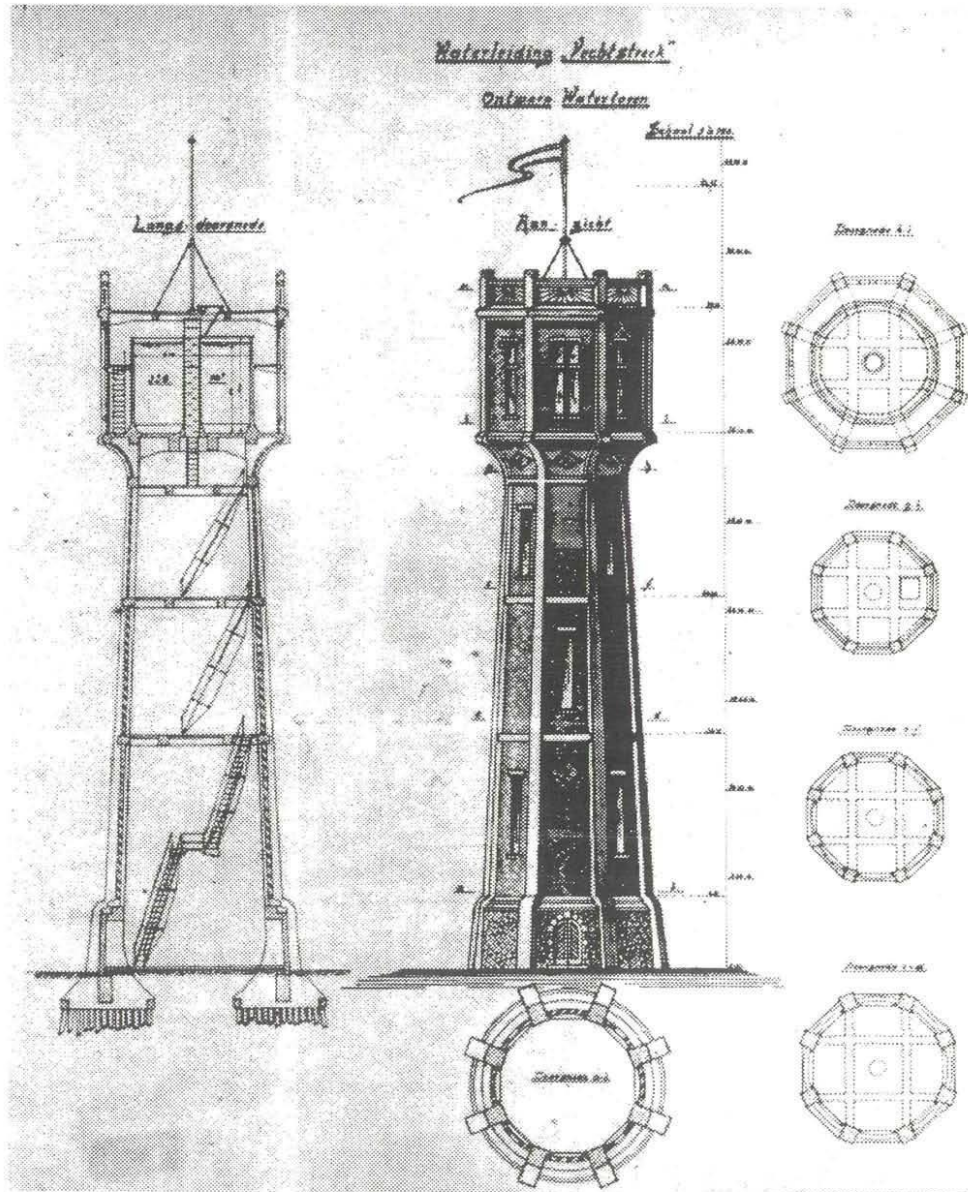
Voor de enorme verscheidenheid in watertorens in Nederland zijn een aantal oorzaken te noemen. Eén daarvan was de sterke ontwikkeling van de technische mogelijkheden, maar ook de verschillende architectuurstromingen lieten hun sporen na in het uiterlijk van de Nederlandse watertorens.

Als architecten een opdracht kregen voor een ontwerp, probeerden ze altijd iets bijzonders te maken. Van de watertorens in ons land zijn er dan ook praktisch niet twee aan elkaar gelijk.

Het reservoir

Het meest essentiële onderdeel van elke watertoren is het reservoir. Voor het bewerkstelligen van een constante druk op het leidingnet zijn de hoogte van het reservoir ten opzichte van dat leidingnet en de afmetingen van het reservoir van groot belang.

170

Afb. 1. Ontwerp uit omstreeks 1915 voor een in Breukelen te bouwen watertoren. Dit plan is nooit uitgevoerd. (Ontleend aan een blauwdruk in Archief Historische Kring Breukelen.)

TIJDSCHRIFT HISTORISCHE KRING BREUKELEN jrg. 11, nr. 4, 1996

De gewenste druk op het leidingnet wordt in vlakke streken bereikt met een waterstand die tussen 22 en 30 meter boven het maaiveld ligt. Als het leidingnet uitgestrekt is, moet het reservoir hoger geplaatst worden om het drukverlies in de lange leidingen te compenseren.

Naast de hoogte van het reservoir is de inhoud ervan heel belangrijk. Het reservoir moet voldoende water bevatten om de verschillen tussen de wateraanvoer vanuit de reinwaterkelders en de waterafname door de verbruikers te kunnen compenseren. In steden, waar door de grote bevolkingsdichtheid het verbruik erg groot is, zijn vaak grote reservoirs geplaatst met een inhoud van 1000 tot 1500 m³. In landelijke gebieden kan meestal volstaan worden met kleinere reservoirs, waarvan de inhoud gemiddeld zo'n 500 m³ bedraagt.

Grote reservoirs worden soms in landelijke gebieden gebouwd als een lange periode overbrugd moet kunnen worden waarin meer water wordt verbruikt dan er wordt aangevoerd. In het algemeen echter staan op het platteland hoge ranke torens, terwijl in de stad vaak lage, plumpe torens overheersen.

In Nederland zijn in totaal ongeveer 250 watertorens gebouwd. Daarvan zijn er thans nog zo'n 180 over.

De Breukelse watertoren

Zoals eerder gezegd, zijn de meeste watertorens gebouwd na 1900. In alle delen van het land werd de behoefte aan goed drinkwater toen allengs groter. Allerlei waterleidingbedrijfjes werden opgericht.

In de Vechtstreek dacht men al vóór 1900, hoewel nog niet erg concreet, aan de oprichting van een waterleidingbedrijf. Rond 1915 was men zover dat er gesproken werd over een waterleidingbedrijf genaamd "Vechtstreek" en er ook al een ontwerp werd gemaakt voor een in Breukelen te bouwen watertoren (zie Afbeelding 1). Dat is echter allemaal bij plannen gebleven. Pas op 15 juli 1925 werd tot de oprichting van een waterleidingbedrijf overgegaan. Het bedrijf kreeg de naam Stichting Drinkwaterleiding Noord-West Utrecht (DNWU).

De uitvoering van de voorbereidende werkzaamheden, evenals de begeleiding en adviezen bij de uitvoerende werkzaamheden, werden op 15 september 1925 opgedragen aan de N.V. Industriële Maatschappij "Mabeg" te Utrecht.

De directie van de Mabeg bestond uit de heren C. Gerber en A.C. Gerber. Het ontwerp van de toren zal vrijwel zeker afkomstig zijn geweest van de Bussumse architect J. Gerber, familie van de directie en een bekende ontwerper van watertorens.

De vergunning voor de bouw van de toren werd door de Gemeente Breukelen-Nijenrode afgegeven op 18 februari 1927 (zie Afbeelding 2). Na de aanbesteding werd het werk gegund aan een Duitse aannemer, Schäffer & Co. A.G. uit Duisburg. Met de bouw van de watertoren te Breukelen werd in 1927 een aanvang gemaakt. Deze toren, een ontwerp van de Mabeg, werd in 1928 in gebruik genomen. De bouwkosten bedroegen f 75 556,41.

Door de Mabeg werd een bouwkundig opzichter beschikbaar gesteld voor het dagelijkse toezicht tijdens de bouw. Deze opzichter was de heer C.J. Koornwinder. De heer Koornwinder is na de bouw van de toren in dienst getreden bij de DNWU als plaatsvervangend bedrijfsleider en is later, na het overlijden van de bedrijfsleider, de heer J.L. Pateer, deze opgevolgd. Hij woonde tot begin jaren '70 in Breukelen aan de Straatweg 73.

Het gehele ontwerp van de toren vertoont Art Deco stijlkenmerken. In de toren is een rond reservoir van beton met een bolvormige bodem gebouwd, met in het midden een ronde klimschacht waarin een ijzeren ladder geplaatst is.

Het reservoir heeft een doorsnede van 10,2 meter en een inhoud van 400

172

VERGUNNING

TOT HET

OPRICHTEN OF VERNIEUWEN VAN EEN GEBOUW.

Burgemeester en Wethouders van Breukelen Nijenrode —
gezien artikel 5, eerste lid, onder a, der Woningwet;

BESLUITEN:

1°. aan het Bestuur der Stichting, Drinkwaterleiding Noord West Utrecht
te Maarsse, op ^{zijn}/_{haar} verzoek dd. 4 Februar 1927.

VERGUNNING TE VERLEENEN

om overeenkomstig het bij deze vergunning behorende bouwplan en met inachtneming van de bepalingen der Verordening voor deze gemeente, bedoeld in artikel 1 der Woningwet, op het terrein, gelegen aan den Rijkestraatweg, kadastraal bekend gemeente Breukelen Nijenrode, sectie B, no. 1105, te ^{bouwen}/_{vernieuwen} een watertoren

Breukelen Nijenrode, 18 Februar 1927.

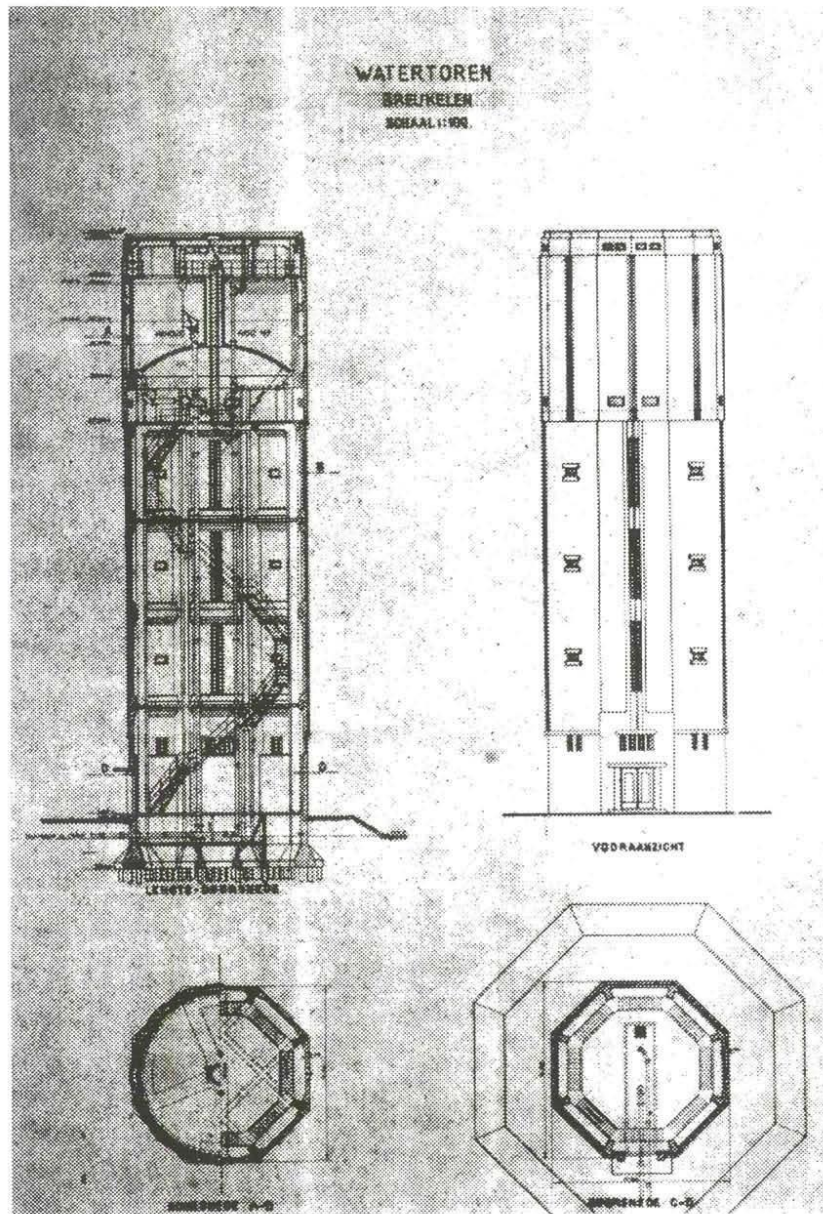
Burgemeester en Wethouders voornoemd,

De Burgemeester,

M. van der
De Secretaris
M. van der
van der

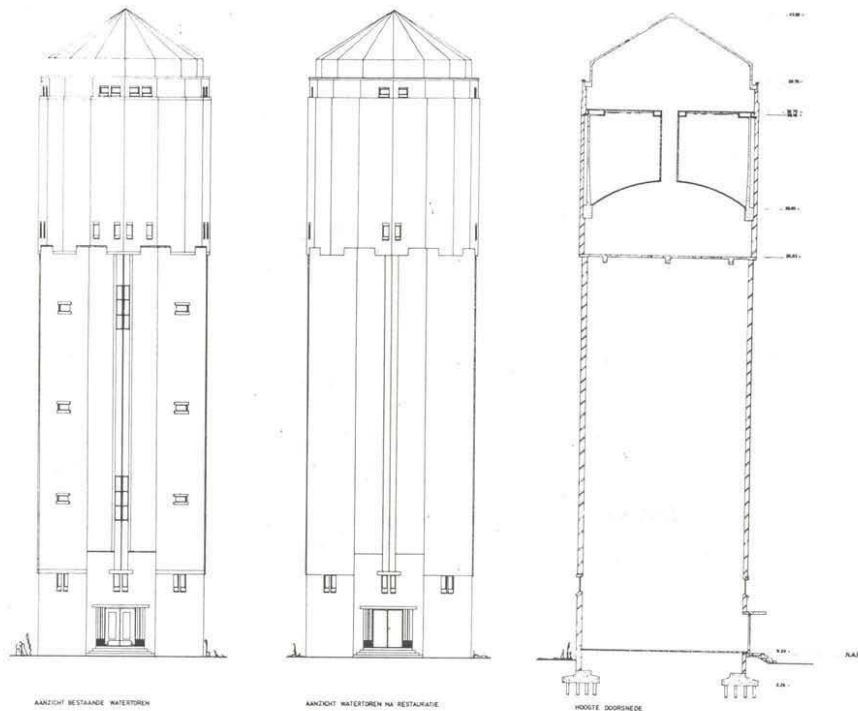
N. S. no. 1107.

Afb. 2. Bouwvergunning uit 1927 voor de Breukelse watertoren. (Statisch Archief van de DNWU, N.V. Waterleidingbedrijf Midden-Nederland te Utrecht.)

Afb. 3. Ontwerp voor de in 1927 - 1928 in Breukelen gebouwde watertoren, ontleend aan een blauwdruk in het Statisch Archief van de DNWU (Waterleidingbedrijf Midden-Nederland te Utrecht).

174

Afb. 4. Bouwtekening ten behoeve van de restauratie van de Breukelse watertoren in 1963. Het dak is hier niet plat, zoals in Afb. 3, maar puntvormig. (Uit Tekeningenarchief bouwkundige dienst Waterleidingbedrijf Midden-Nederland te Utrecht, Tekening nr. T 07/9.)

m³, oftewel 400 000 liter. Het geheel wordt ondersteund door een onderbouw van dragend metselwerk, wat vrij ongewoon is. In de jaren '20 werd namelijk meestal een betonskelet als draagconstructie toegepast. Het eerste ontwerp van de Mabeg had dan ook een dragend betonskelet, maar op advies van de Duitse aannemer van het werk werd uiteindelijk een bakstenen draagconstructie toegepast, omdat die goedkoper en "eerlijker" zou zijn.

De toren heeft behalve de lekvloer onder het reservoir geen verdiepingvloeren. Bij binnenkomst komt men in een indrukwekkende, 26 meter hoge ruimte met een enorme galm, met langs de wanden stalen trappen naar het reservoir. Deze trappen hebben treden van 80 centimeter breed en 20 centimeter hoog, en ijzeren leuningen. Vanaf de lekvloer tot aan de bovenkant van het reservoir en vervolgens voor toegang tot het dak zijn ijzeren ladders aangebracht.

De toren rust op een paalfundering met daarop een fundament van gewapend beton. Over de hoogte van de toren bestaat geen eenduidigheid; er zijn vier versies. Op de bouwtekening (Afbeelding 3) staat aangegeven 39,10 m + N.A.P. In het in de archieven van het Waterleidingbedrijf Midden-Nederland aanwezige bestek (zegelexemplaar) staat vermeld 39,75 meter. Op een tekening gemaakt bij gelegenheid van de restauratie in 1963 staat een hoogte aangegeven van 43,50 meter (Afbeelding 4) en Van der Veen heeft het in zijn boek zelfs over een hoogte van 44,05 meter.

175

Afb. 5. De Breukelse watertoren, in 1996 gefotografeerd door H. van Walderveen. (Foto-archief Historische Kring Breukelen.)

Dat er tijdens de bouw nog nagedacht moest worden over de dakopbouw is duidelijk te zien op de tekeningen in de Afbeeldingen 3 en 4. De toren heeft in Afbeelding 3 een plat dak, maar in Afbeelding 4 zien we duidelijk dat de toren een puntdak heeft gekregen.

"De toetreding van licht en lucht geschiedt door ijzeren ramen, welke gedeeltelijk beweegbaar zullen zijn", lezen we in de beschrijving van de toren die aan de aanvraag voor een bouwvergunning was toegevoegd.

Bij de grote restauratiebeurt in 1963 zijn helaas de meeste ramen dichtgemetseld en is het metselwerk verdwenen onder een grijs-witte pleisterlaag; dat is gebeurd om vochtproblemen te bestrijden.

In 1995 is de pleisterlaag voor de tweede maal grondig aangebracht (Afbeelding 5), zodat de toren weer een hele tijd mee kan en behouden blijft als een monument van ons cultureel erfgoed.

Van de heren B. van Rijn en G.J. Boelhouwer van het Waterleidingbedrijf Midden-Nederland te Utrecht kreeg ik alle nodige informatie en medewerking voor de totstandkoming van dit artikel, waarvoor mijn hartelijke dank.

Bronnen

- Nieuw Archief Gemeente Breukelen-Nijenrode (Gemeentehuis te Breukelen), inv. nr. 8, Raadsnotulen Gemeente Breukelen-Nijenrode 1903 en 1911.
- J.G. Bokma, 1990. De totstandkoming van de drinkwatervoorziening in Noord-West Utrecht. Tijdschrift Historische Kring Breukelen, jaargang 5, nr. 1, blz. 4 - 14.
- Handboek voor het Waterleidingvak, Eerste deel. Uitgave van de Vereniging van Exploitanten van Waterleidingbedrijven in Nederland, Amsterdam, 2de druk, 1958, blz. 123.
- R. Blijdenstijn en H. Rienks, 1992. Watertorens. Stichtse Monumenten Reeks, Uitg. Matrijs, Utrecht, 32 blz., in het bijzonder blz. 14.
- H. van der Veen, 1994. Watertorens in Nederland. Uitgeverij 010, Rotterdam, derde herziene druk, 112 blz.; de Breukelse watertoren wordt genoemd op blz. 84 - 85 (abusievelijk wordt daar het ontwerp aan het uitvoerend bouwbedrijf toegeschreven).

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
 www.stichtsevecht.nl

Agendanummer

Registratienummer

Raadsbesluit

Onderwerp

Erfgoedverordening 2011 Stichtse Vecht

Begrotingswijziging

Datum raadsvergadering

31 mei 2011

De raad van de gemeente Stichtse Vecht,

Besluit

vast te stellen de:

ERFGOEDVERORDENING 2011 STICHTSE VECHT

Gelezen het voorstel van de burgemeester en wethouders van 19 april 2011;

gelet op artikel 149 van de Gemeentewet, de artikelen 12, 15 en 38 van de Monumentenwet 1988 en de artikelen 2.1 en 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

HOOFDSTUK 1. ALGEMEEN

Artikel 1. Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

- a. Archeologisch verwachtingsgebied: gebied, aangegeven op de archeologische verwachtingenkaart, waarvan is aangegeven dat in bepaalde mate archeologische vondsten of sporen te verwachten zijn;
- b. Bebouwde kom: de bebouwde kom zoals deze krachtens de Wegenverkeerswet 1994 is vastgesteld;
- c. Beschermd monument: beschermd monument als bedoeld in artikel 1,1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- d. Bevoegd gezag: bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- e. Bouwhistorisch onderzoek: in schriftelijke rapportage vastgelegd onderzoek naar de bouwgeschiedenis en de bouwhistorische kwaliteit van een monument;
- f. Het college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Stichtse Vecht.
- g. Gemeentelijke Archeologische beleidsadvieskaart: topografische kaart van het gemeentelijke grondgebied of delen van het grondgebied, waarop archeologische monumenten en archeologische verwachtingsgebieden zijn aangegeven en waarbij per gebied is aangegeven onder welke voorwaarden archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd.
- h. Gemeentelijke archeologische verwachtingenkaart: topografische kaart van het gemeentelijke grondgebied of delen van het grondgebied, waarop archeologische monumenten en archeologische verwachtingsgebieden zijn aangegeven;
- i. Gemeentelijk monument: een overeenkomstig deze verordening als beschermd gemeentelijk monument aangewezen:
 1. zaak, die van algemeen belang is wegens zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde;

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
 www.stichtsevecht.nl

2. terrein dat van algemeen belang is wegens een daar aanwezige zaak bedoeld onder 1;
- j. Gemeentelijke monumentenlijst: de lijst waarop zijn geregistreerd de overeenkomstig deze verordening als gemeentelijk monument aangewezen zaken of terreinen bedoeld in onderdeel i;
- k. Landelijke Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden: landelijke kaart met een schaal van 1:50.000, die op basis van geomorfologische gegevens, de kans weergeeft op de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen, waarbij onderscheid wordt gemaakt in hoge, middelhoge, lage en zeer lage trefkans;
- l. Monumentencommissie: de op basis van art.15 Monumentenwet 1988 ingestelde commissie met als taak het college op verzoek of uit eigen beweging te adviseren over de toepassing van de Monumentenwet 1988, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de verordening en het monumentenbeleid;
- m. Plan van aanpak: plan dat weergeeft hoe een archeologische uitvoerder de vragen zoals omschreven in het programma van eisen denkt te gaan beantwoorden;
- n. Programma van eisen: programma dat door het college wordt vastgesteld en waarmee kaders worden gesteld voor het ontwerp en de uitvoering van archeologisch onderzoek.
- o. Provinciale Archeologische Monumentenkaart: topografische kaart van (delen van) het provinciale grondgebied, waarop archeologische monumenten en archeologische gebieden zijn aangegeven;
- p. Stads- en dorpsgezichten: door Rijk of door gemeente aangewezen groepen van onroerende zaken die van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun onderlinge ruimtelijke of structurele samenhang dan wel hun wetenschappelijke of cultuurhistorische waarde en in welke groepen zich één of meer monumenten bevinden.
- q. Vergunning: een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, of artikel 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- r. Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

HOOFDSTUK 2. AANWIJZING GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Artikel 2. Het gebruik van het monument

Bij de toepassing van deze verordening wordt rekening gehouden met het gebruik van het monument.

Artikel 3. De aanwijzing tot gemeentelijk monument

1. Het college kan, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende, een monument aanwijzen als gemeentelijk monument.
2. Voordat het college over de aanwijzing een besluit neemt, vraagt het college advies aan de monumentencommissie. In gevallen van, naar het oordeel van het college, spoedeisendheid kan een adviesverzoek aan de monumentencommissie achterwege blijven.
3. Voordat het college een monument met een religieuze bestemming dat uitsluitend of in overwegend deel wordt gebruikt voor de uitoefening van de eredienst, als gemeentelijk monument aanwijst, voert hij overleg met de eigenaar.
4. De aanwijzing kan geen monument betreffen dat is aangewezen op grond van artikel 3 van de Monumentenwet 1988 of dat is aangewezen op grond van de monumentenverordening van de provincie Utrecht.

Artikel 4. Voorbescherming

Met ingang van de datum waarop de eigenaar van een monument de kennisgeving van het voornemen tot aanwijzing als beschermd gemeentelijk monument ontvangt tot het moment dat de aanwijzing en registratie als bedoeld in artikel 7 plaatsvindt, dan wel vaststaat dat het monument niet wordt geregistreerd, zijn de artikelen 10 tot en met 14 van overeenkomstige toepassing.

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

Artikel 5. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

1. De monumentencommissie adviseert schriftelijk binnen twee weken na ontvangst van het verzoek van het college.
2. Het college beslist binnen vier weken na ontvangst van het advies van de monumentencommissie, maar in ieder geval binnen zes weken na de adviesaanvraag.

Artikel 6. Mededeling aanwijzingsbesluit

De aanwijzing als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van deze verordening wordt meegedeeld aan degenen die als zakelijk gerechtigden in de kadastrale legger bekend staan.

Artikel 7. Registratie op de gemeentelijke monumentenlijst

1. Het college registreert het gemeentelijke monument op de gemeentelijke monumentenlijst.
2. De gemeentelijke monumentenlijst bevat de plaatselijke aanduiding, de datum van de aanwijzing, de kadastrale aanduiding, de tenaamstelling en een beschrijving van het gemeentelijke monument.

Artikel 8. Wijzigen van de aanwijzing

1. Het college kan al dan niet op aanvraag van een belanghebbende de aanwijzing wijzigen.
2. Artikel 3, tweede en derde lid, alsmede artikel 4, 5 en 6 zijn van overeenkomstige toepassing op het wijzigingsbesluit.
3. Indien de wijziging naar het oordeel van het college van ondergeschikte betekenis is, blijft overeenkomstige toepassing, als bedoeld in lid 2, achterwege.
4. De inhoud en de datum van de wijziging worden op de gemeentelijke monumentenlijst aangetekend.
5. Van het besluit tot wijziging van de aanwijzing wordt een afschrift aan de monumentencommissie gezonden.

Artikel 9. Intrekken van de aanwijzing

1. Het college kan een aanwijzing intrekken.
2. Indien het college de aanwijzing intrekt, zijn artikel 3, tweede lid, en artikelen 5 van overeenkomstige toepassing.
3. De aanwijzing wordt geacht ingetrokken te zijn, indien toepassing wordt gegeven aan artikel 3 van de Monumentenwet 1988 of aan de provinciale erfgoedverordening van de provincie Utrecht.
4. De intrekking wordt op de gemeentelijke monumentenlijst geregistreerd.
5. Van het besluit tot intrekken van de aanwijzing wordt een afschrift aan de monumentencommissie gezonden.

HOOFDSTUK 3. INSTANDHOUDING VAN GEMEENTELIJKE MONUMENTALE ZAKEN

Artikel 10. Instandhoudingbepaling

1. Het is verboden een gemeentelijk monument, als bedoeld in artikel 1, onder i, sub 1, te beschadigen of te vernielen.
2. Het is verboden zonder vergunning van het bevoegd gezag:
 - a. een gemeentelijk monument, als bedoeld in artikel 1, onder i, sub 1, af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;
 - b. een gemeentelijk monument, als bedoeld in artikel 1, onder i, sub 1, te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een dusdanige wijze, dat het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.
3. Het verbod en de vergunningplicht, als bedoeld in het tweede lid, gelden niet indien het college nadere regels stelt met betrekking tot de wijze waarop werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd.
4. Het bevoegd gezag verleent, met betrekking tot een monument met een religieuze bestemming, geen vergunning als bedoeld in het tweede lid, dan in overeenstemming met de eigenaar indien

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

en voor zover het een vergunning betreft, waarbij wezenlijke belangen van de godsdienstuitoefening in het monument in het geding zijn.

Artikel 11. De schriftelijke aanvraag

1. Een aanvraag als bedoeld in artikel 4.2. Besluit omgevingsrecht voor een vergunning als bedoeld in artikel 10 en de daarbij te overleggen gegevens en bescheiden worden bijvoorbeeld digitaal ingediend middels het omgevingsloket. Aanvragen op papier moeten minimaal in viervoud worden ingediend.
2. Het college kan ten behoeve van de beoordeling van de aanvraag bepalen dat bouwhistorisch of archeologisch onderzoek moet worden verricht.

Artikel 12. Termijnen advies en vergunningverlening

1. Het bevoegd gezag zendt onmiddellijk een afschrift van de ontvankelijke aanvraag om vergunning voor een gemeentelijk monument aan de monumentencommissie voor advies.
2. Binnen vier weken na de datum van verzending van het afschrift brengt de monumentencommissie schriftelijk advies uit aan het bevoegd gezag.
3. Bij overschrijving van de in lid 2 genoemde termijn, neemt het college een besluit.
4. Het college kan in het belang van de monumentenzorg aan de vergunning voorschriften verbinden betreffende de uitvoering en de materiaaltoepassing.

Artikel 13. Weigeringsgronden

De vergunning kan slechts worden verleend indien het belang van de monumentenzorg zich daartegen niet verzet. Bij de beslissing houdt het bevoegd gezag rekening met het gebruik van het monument.

Artikel 14. Intrekken van de vergunning

1. De vergunning kan door het bevoegd gezag worden ingetrokken indien:
 - a. blijkt dat de vergunning ten gevolge van een onjuiste of onvolledige opgave is verleend;
 - b. blijkt dat de vergunninghouder niet heeft voldaan aan de of een voorwaarde of voorschrift van de vergunning;
 - c. de omstandigheden aan de kant van de vergunninghouder zich zodanig hebben gewijzigd, dat het belang van het monument zwaarder dient te wegen;
 - d. niet binnen 52 weken na verzending van de vergunning gebruik wordt gemaakt.
2. Van het besluit tot intrekking van een vergunning wordt een afschrift aan de monumentencommissie gezonden.

HOOFDSTUK 4. BESCHERMDE MONUMENTEN

Artikel 15. Vergunning voor beschermd monument

1. Het bevoegd gezag zendt onmiddellijk een afschrift van de ontvankelijke aanvraag om vergunning voor een beschermd monument aan de monumentencommissie.
2. De monumentencommissie adviseert schriftelijk over de aanvraag binnen acht weken na de datum van verzending van het afschrift.
3. Bij overschrijding van de in het tweede lid genoemde termijn, neemt het college een besluit.
4. Het college kan voorschrijven dat de aanvrager van een vergunning als bedoeld in het tweede lid nader onderzoek moet verrichten, zoals een bouwhistorisch of archeologisch onderzoek.
5. Het college is verplicht de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om advies te vragen in die gevallen welke bij wet of in een ministeriële regeling zijn vastgelegd.
6. In de gevallen, bedoeld in het vijfde lid, adviseert de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed Schriftelijk over de aanvraag binnen twee maanden na de datum van verzending van het afschrift. Indien gedeputeerde staten advies uitbrengen, gebeurt dat schriftelijk binnen twee maanden na de datum van het afschrift.

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

HOOFDSTUK 5. STADS- EN DORPSGEZICHTEN

Artikel 16. De aanwijzing

1. Het college kan een stads- of dorpsgezicht aanwijzen als beschermd gemeentelijk stads- of dorpsgezicht.
2. Voordat het college over de aanwijzing een besluit neemt, vraagt het advies aan de Monumentencommissie.
3. Het college brengt de raad in kennis van het besluit over de aanwijzing van een gemeentelijk stads- of dorpsgezicht.
4. De aanwijzing kan geen stads- of dorpsgezicht betreffen dat is aangewezen op grond van artikel 35 van de Monumentenwet 1988.
5. De Monumentencommissie adviseert schriftelijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek van het college.
6. Het college beslist binnen twaalf weken na ontvangst van het advies van de Monumentencommissie maar in elk geval binnen twintig weken na de adviesaanvraag.
7. Het college van burgemeester en wethouders registreert het beschermde gemeentelijke stads- of dorpsgezicht op de lijst van beschermde gemeentelijke stads- en dorpsgezichten.
8. De lijst van beschermde gemeentelijke stads- en dorpsgezichten bevat de plaatselijke aanduiding, de datum van aanwijzing, de gebiedsaanwijzing van het beschermde stads- of dorpsgezicht en een beschrijving van de daarin vervatte cultuurhistorische waarden.

Artikel 17. De wijziging en intrekking van de aanwijzing

De artikelen 8 en 9 zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat aan artikel 9, tweede lid, nog wordt toegevoegd artikel 35 van de Monumentenwet 1988.

Artikel 18. Beschermend bestemmingsplan

1. De Gemeenteraad stelt, ter bescherming van een beschermd stads- of dorpsgezicht een bestemmingsplan vast als bedoeld in de Wet op de ruimtelijke ordening.
2. Bij een besluit tot aanwijzing van een beschermd stads- of dorpsgezicht wordt door het college bepaald in hoeverre geldende bestemmingsplannen als beschermend plan in de zin van het eerste lid kunnen worden aangemerkt.
3. Alvorens burgemeester en wethouders de gemeenteraad ter zake een voorstel doen, wordt de Monumentencommissie gehoord.
4. De Monumentencommissie adviseert binnen veertien weken na ontvangst van het verzoek van het college van burgemeester en wethouders.

Artikel 19. Vergunning

1. Het is verboden bouwwerken die gelegen zijn in een beschermd gemeentelijk stads- of dorpsgezicht te beschadigen of te vernielen.
2. Het is verboden zonder vergunning van het college of in strijd met bij zodanige vergunning gestelde voorschriften:
 - a. bouwwerken af te breken, te verstoren, te plaatsen, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;
 - b. bouwwerken te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een dusdanige wijze, waardoor het stads- of dorpsgezicht wordt ontsierd of in gevaar gebracht.
 - c. onroerende zaken, geen bouwwerken zijnde, hieronder begrepen straten, wegen, pleinen, wateren, bomen, erfafscheidingen -niet zijnde een bouwwerk- en straatmeubilair te wijzigen.
3. Het verbod en de vergunningplicht, als bedoeld in het tweede lid, gelden niet indien het college nadere regels stelt met betrekking tot de wijze waarop werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd.
4. Vergunning kan, ingeval van afbraak als bedoeld in het tweede lid, worden geweigerd indien een vergunning kan worden verleend voor een in plaats van het te slopen bouwwerk nieuw op te richten bouwwerk, maar deze nog niet is aangevraagd.

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
 www.stichtsevecht.nl

5. Vergunning kan, ingeval van afbraak als bedoeld in het tweede lid, worden aangehouden indien de vergunning voor een in plaats van het te slopen bouwwerk nieuw op te richten bouwwerk is aangevraagd, maar op die aanvraag nog niet is beslist. De aanhouding duurt totdat onherroepelijk op die aanvraag is beslist.
6. Aan de vergunning kan, ingeval van afbraak als bedoeld in het tweede lid, voorwaarden met betrekking tot bouwhistorisch of archeologisch onderzoek worden verbonden.
7. Op het verlenen van een vergunning in een beschermd stads- en dorpsgezicht zijn de artikelen 11 tot en met 14 van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 6. INSTANDHOUDING VAN ARCHEOLOGISCHE TERREINEN

Artikel 20. Instandhoudingbepaling

1. Het is verboden om in een archeologisch monument, bedoeld in artikel 1, onder i, sub 2 of een archeologisch verwachtingsgebied, bedoeld in artikel 1, onder a, de bodem dieper dan 30 cm onder de oppervlakte te verstoren.
2. Het verbod in lid 1 is niet van toepassing indien;
 - a. het een verstoring betreft van een archeologisch monument of archeologisch verwachtingsgebied wat kleiner is als de grenswaarde als aangegeven op de gemeentelijke Archeologische Beleidsadvieskaart
 - b. in het geldend bestemmingsplan bepalingen zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg.
 - c. Sprake is van een activiteit als bedoeld in artikel 2.12, eerste en tweede lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en hierin voorschriften zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg.
 - d. het college nadere regels stelt met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden die leiden tot een verstoring van een archeologisch monument of archeologisch verwachtingsgebied als aangegeven op gemeentelijke archeologische waardenkaart of de gemeentelijke beleidsadvieskaart;
 - e. een rapport is overlegd waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld en waaruit blijkt dat:
 - het behoud van de archeologische waarden in voldoende mate kan worden geborgd; of
 - de archeologische waarden door de verstoring niet onevenredig worden geschaad; of
 - in het geheel geen archeologische waarden aanwezig zijn.

Artikel 21. Opgravingen en begeleiding

1. Indien binnen het grondgebied van de gemeente Stichtse Vecht onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van het doen van opgravingen in de zin van artikel 1, sub h, van de Monumentenwet 1988, dient, onverminderd de overige bepalingen van deze wet:
 - a. het college een programma van eisen vast te stellen als bedoeld in artikel 1 onder n, waarbij nadere regels worden gesteld ten aanzien van het onderzoek.
 - b. de verstoorder, voorafgaande aan het onderzoek, een plan van aanpak als bedoeld in artikel 1 onder m van deze verordening ter goedkeuring aan het bevoegd gezag te overleggen.
2. In de nadere regels neemt het college bepalingen op met betrekking tot het toezicht op de feitelijke uitvoering van het plan van aanpak. Tijdens het onderzoek dienen aanwijzingen van het college in acht te worden genomen.
3. Om te kunnen beoordelen of het plan van aanpak aan het programma van eisen en eventuele nadere regels voldoet, vraagt het bevoegd gezag advies aan een deskundige, zoals omschreven in de Wet op de Archeologische monumentenzorg.

Artikel 22. Procedure

De bepalingen uit de artikelen 11, 12, 13 en 14 zijn van overeenkomstige toepassing op de bepalingen uit artikel 20, tweede lid, onder e, en artikel 21, eerste lid, onder b.

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

HOOFDSTUK 7 OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 23. Tegemoetkoming in schade

Indien en voor zover blijkt dat een belanghebbende schade lijdt of zal lijden, die redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven, kent het bevoegd gezag hem op zijn aanvraag een naar billijkheid te bepalen tegemoetkoming toe, indien de schade in relatie staat tot:

- a. de weigering van het bevoegd gezag een vergunning als bedoeld in artikel 10 te verlenen;
- b. de voorschriften door het bevoegd gezag verbonden aan een vergunning als bedoeld in artikel 10;
- c. de door het college nader te stellen regels als bedoeld in artikel 10, derde lid;
- d. de door het college nader te stellen regels als bedoeld in artikel 20, tweede lid, onder d;
- e. een aanwijzing als bedoeld in artikel 21, tweede lid, tweede volzin.

Artikel 24. Strafbepaling

Degene, die handelt in strijd met het tweede lid van artikel 10 en artikel 20 met uitzondering van het bepaalde in het tweede lid, onder e, van deze verordening, wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van ten hoogste drie maanden.

Artikel 25. Toezichthouders

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast de door het college als zodanig aangewezen toezichthouders.
2. Voorts zijn met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening belast de bij besluit van het college dan wel de burgemeester aan te wijzen personen.

HOOFDSTUK 8. SLOTBEPALINGEN

Artikel 26. Intrekken oude regeling

De Erfgoedverordening gemeente Loenen 2010 vastgesteld 29 juni 2010, de Erfgoedverordening gemeente Breukelen 2010 vastgesteld 28 juni 2010 en de Erfgoedverordening gemeente Maarssen 2010 vastgesteld 21 juni 2010, worden met de inwerkingtreding van deze verordening ingetrokken.

Artikel 27. Overgangsrecht

1. De op grond van artikel 26 ingetrokken Erfgoedverordeningen van de gemeenten Loenen, Maarssen en Breukelen aangewezen en geregistreerde gemeentelijke monumenten, worden geacht aangewezen en geregistreerd te zijn overeenkomstig de bepalingen van deze verordening.
2. Aanvragen om vergunning die zijn ingediend vóór de inwerkingtreding van deze verordening worden afgehandeld met inachtneming van de in artikel 26 ingetrokken verordening.

Artikel 28. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de eerste dag na de datum van bekendmaking.

Artikel 29. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als Erfgoedverordening 2011 Gemeente Stichtse Vecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 31 mei 2011.

De griffier (wnd.),

De voorzitter,

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
 www.stichtsevecht.nl

A. ALGEMENE TOELICHTING

Gelet op het project Deregulering VNG-modelverordeningen en de verplichtingen die voortvloeien uit de Wet op de archeologische monumentenzorg van september 2007, alsmede de feitelijke samenhang tussen monumenten en archeologie, is de model Erfgoedverordening in 2008 aangevuld met een archeologisch deel en heeft een vereenvoudiging van de model Erfgoedverordening in het kader van deregulering plaatsgevonden. De huidige wijziging van de model Erfgoedverordening houdt verband met de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna te noemen: Wabo), de Invoeringswet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna te noemen: Invoeringswet Wabo), het Besluit omgevingsrecht (hierna te noemen: Bor) en de Regeling omgevingsrecht (hierna te noemen: Mor) per vermoedelijk 1 juli 2010.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

De Wabo regelt de omgevingsvergunning die in de plaats komt van een reeks vergunningen, ontheffingen of toestemmingen voor het realiseren van een fysiek project. De meest bekende daarvan zijn:

- de bouwvergunning;
- de aanlegvergunning;
- de sloopvergunning;
- de monumentenvergunning;
- de milieuvergunning;
- de kapvergunning.

De Wabo beoogt tegemoet te komen aan het belang van een snelle dienstverlening. Het bevorderen van de tijdige besluitvorming vormt hiervan een onderdeel.

Eén aanvraag; één bevoegd gezag; één loket

De centrale gedachte bij de ontwikkeling van de Wabo is de "één loket gedachte". Dit houdt in dat de aanvrager vanaf een nader te bepalen moment in 2010 één omgevingsvergunning hoeft aan te vragen voor zijn project. De aanvrager geeft aan op welke activiteiten (bouw, aanleg, sloop enz.) zijn aanvraag betrekking heeft. Voor de erfgoedverordening betekent dit dat bijvoorbeeld de omgevingsvergunning voor het bouwen en de omgevingsvergunning voor monumenten in één verzoek worden aangevraagd.

De omgevingsvergunning wordt vervolgens door één bevoegd gezag beoordeeld en doorloopt één procedure. De beslissing op de aanvraag kent ook één procedure van rechtsbescherming.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is in de meeste gevallen het College van burgemeester en wethouders van de gemeente waar het project zal worden verricht. Het bevoegd gezag is integraal verantwoordelijk voor het te nemen besluit en is tevens belast met de bestuursrechtelijke handhaving.

In het Bor worden een aantal uitzonderingen op deze hoofdregel gemaakt. Een minister dan wel het College van gedeputeerde staten wordt in deze gevallen als het bevoegde gezag aangewezen. Deze gevallen zijn aangegeven in artikel 3.3 van de Wabo. Gedeputeerde staten van de provincie is bevoegd gezag indien het gaat om de meer complexere categorieën inrichtingen. Deze zijn specifiek in bijlage I van de Bor omschreven.

Toestemmingsstelsels

Er bestaan verschillende methoden om de toestemmingstelsels (= vergunning en ontheffing) te integreren in de omgevingsvergunning. De toestemmingstelsels die altijd zien op plaatsgebonden activiteiten zijn volledig in de Wabo geïntegreerd; de bestaande toestemmingstelsels in de betreffende wetten of verordeningen vervallen. Het gaat om een procedurele integratie van de verschillende toestemmingstelsels. De inhoudelijke beoordeling vindt gecoördineerd plaats. Dit

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

betekent dat de verschillende toetsingskaders niet zijn geïntegreerd. Het toetsingskader van de Wabo bestaat derhalve uit een optelling van de afzonderlijke toetsingskaders. Deze verschillende toetsingskaders wegen allen even zwaar.

De procedure

In de Wabo is onderscheid gemaakt tussen de reguliere voorbereidingsprocedure en de uitgebreide voorbereidingsprocedure. Slechts op een enkel punt is voor deze beide procedures afgeweken van de reguliere- en de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure van de Awb.

Wanneer voor een project meerdere toestemmingen uit de Wabo nodig zijn wordt door de aanvrager één aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend. De aanvrager kan er echter ook voor kiezen zijn project op te delen in deelprojecten en voor elk van die deelprojecten een afzonderlijke omgevingsvergunning aan te vragen. Het moet gaan om een onderdeel van het project dat fysiek te scheiden is van de andere onderdelen van het totale project. Ook wel de zogenaamde "onlosmakelijke verbondenheid". Het criterium van de *onlosmakelijkheid* is neergelegd in artikel 2.7 Wabo. Van onlosmakelijke samenhang is sprake als de activiteiten zien op dezelfde handeling. Het gaat dan om een activiteit die tegelijkertijd ook aangemerkt moet worden als een andere activiteit als omschreven in de artikelen 2.1 en 2.2. van de Wabo. Deze activiteiten overlappen elkaar en zijn niet te scheiden. Zij vormen een en dezelfde handeling die binnen twee of meer activiteitenomschrijvingen vallen. Vanwege de overlap in de activiteitenomschrijvingen is het in deze gevallen niet mogelijk om de handeling op te knippen in deelvergunningen.

Een omgevingsvergunning voor een deelproject geeft de bevoegdheid het deelproject ook daadwerkelijk al uit te voeren. Hieraan bestaat bijvoorbeeld behoefte bij een project waarbij voor de nieuwbouw van woningen grond bouwrijp gemaakt moet worden en/of enkele oude opstallen gesloopt moeten worden wat door verschillende partijen wordt uitgevoerd. De omgevingsvergunning voor het bouwrijp maken en/of het slopen van opstallen kan aangevraagd worden en de werkzaamheden kunnen na het verlenen van dit gedeelte van de omgevingsvergunning ook starten. Vervolgens kan een omgevingsvergunning voor de bouw van de woningen worden aangevraagd. Het gaat om verschillende besluiten waartegen een afzonderlijke rechtsbeschermingsprocedure open staat.

Daarnaast heeft de aanvrager de mogelijkheid om een gefaseerde omgevingsbeschikking aan te vragen. Hij bepaalt zelf welke activiteit wordt gefaseerd. De beoordeling in de eerste fase is erop gericht te onderzoeken of één van de door de aanvrager voorgenomen activiteiten, bijvoorbeeld het oprichten en inwerking hebben van een inrichting, kan worden verricht en dus een gereede kans heeft om een omgevingsvergunning te krijgen. Het betreft een volledige toetsing. Tenuitvoerlegging van een omgevingsvergunning is pas mogelijk nadat ook een omgevingsbeschikking tweede fase is verleend en een volledige vergunning is verkregen. De tweede fase omgevingsbeschikking bevat de noodzakelijke toestemmingen die niet in een eerste fase zijn vergund. Door aanvraag van een omgevingsbeschikking eerste fase kan een financieel risico voor de aanvrager worden beperkt. Hij hoeft in dit geval nog niet aan alle indieningsvereisten te voldoen. Het rechtsgevolg van een eerste fase-beschikking is dat bij de beoordeling van de gedetailleerde aanvraag voor de overige activiteiten (de tweede fase-aanvraag) niet meer getoetst wordt aan de criteria van de eerste fase. De eerste fase-beschikking kan door het bevoegd gezag worden ingetrokken, indien niet binnen twee jaar nadat deze beschikking is genomen een aanvraag voor een tweede fase-beschikking is ingediend. Beide beschikkingen treden tezamen in werking. Tegen beide beschikkingen staat rechtsbescherming op grond van de Awb open.

Informatie over de omgevingsvergunning

Er is een kennisplein omgevingsvergunning: <http://www.informil.nl> Hierop vindt u tal van brochures over de omgevingsvergunning. Als u nog geen beeld hebt van wat er allemaal verandert, geven wij u in overweging de volgende informatie te lezen:

- Infoblad De omgevingsvergunning (september 2008);

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
 www.stichtsevecht.nl

- Handreiking Afstemming omgevingsvergunning: -afstemmen op; afstemmen met – (augustus 2008; een online product).

De Wabo en de Erfgoedverordening

De monumentenvergunning uit de Erfgoedverordening integreert volledig in de omgevingsvergunning, omdat het om plaatsgebonden activiteiten gaat. Daarom is in artikel 2.2 van de Wabo bepaald dat het verboden is zonder een omgevingsvergunning een krachtens een verordening aangewezen monument te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen of te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze waarop het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht. Een extra overweging voor het volledig integreren van de monumentenvergunning in de omgevingsvergunning is dat de verlening van de monumentenvergunning in de praktijk vaak samenliep met de verlening van de bouwvergunning of de aanlegvergunning. Er is voor gekozen om de instandhoudingsvergunning van archeologische terreinen op grond van artikel 2.2, tweede lid, Wabo aan te haken bij de omgevingsvergunning (facultatieve integratie). Zolang gemeentelijke bestemmingsplannen nog niet 'Malta-proof' zijn, kan op deze wijze in de omgevingsvergunning bescherming aan archeologische waarden in de bodem worden geboden bij de realisatie van een fysiek project.

De erfgoedverordening bevat de mogelijkheid om nadere regels te stellen. De Wabo ziet op vergunningen en ontheffingen en niet op nadere regels. Het College blijft hiervoor het bevoegd gezag.

Het inhoudelijke toetsingskader van de omgevingsvergunning inzake de gemeentelijke monumenten is in de verordening bepaald.

Voor het overige is bij het opstellen van deze verordening rekening gehouden met de 'Aanwijzingen voor de decentrale regelgeving'. Ook in dit nieuwe model zijn de bepalingen van de Monumentenwet 1988 en de daarin gekozen systematiek als uitgangspunt genomen.

B. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

HOOFDSTUK 1. ALGEMEEN

Artikel 1. Begripsbepalingen

Sub c

Voor de begripsomschrijving van een 'beschermd monument' is aangesloten bij de begripsomschrijving uit de Wabo. De Wabo zelf verwijst weer naar de Monumentenwet 1988. Deze wet omschrijft een beschermd monument als een onroerend monument die is ingeschreven in een ingevolge de Monumentenwet 1988 vastgesteld register. Op de vergunningverlening voor rijksmonumenten zijn de bepalingen uit de Wabo van toepassing.

Sub d

Zoals ook in de algemene toelichting is aangegeven is de hoofdregel dat burgemeester en wethouders van de gemeente waar het project zich in hoofdzaak afspeelt het bevoegd gezag is. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de algemene toelichting behorend bij deze verordening.

Sub g

De gemeentelijke beleidsadvieskaart kan een praktische oplossing bieden in het geval dat nog geen Malta-proof bestemmingsplan is vastgesteld. In dat geval kunnen gebieden op een dergelijke beleidsadvieskaart worden opgenomen, indien blijkt dat daar op grond van gemeentelijk historisch onderzoek mogelijk archeologische sporen in de bodem kunnen worden aangetroffen.

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

Sub i

Bij de omschrijving van het begrip 'gemeentelijk monument' is, met uitzondering van de 50-jaar grens, aansluiting gezocht bij de omschrijving van een monument in de Monumentenwet 1988. De cultuurhistorische waarde is volgens de Memorie van Toelichting de aan een bouwwerk of gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan en het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis van dat bouwwerk of dat gebied heeft gemaakt. Dit is een zo ruime omschrijving dat het ook betrekking kan hebben op zaken en gebieden met een geschiedkundige en of bouwhistorische waarde.

Het begrip 'terreinen', als bedoeld in sub 2 van artikel 1, dient ruim te worden uitgelegd. Hoofdzakelijk betreft het locaties waar archeologische waarden in de bodem (kunnen) zitten, maar daarnaast kan het bijvoorbeeld ook gaan om parken, tuinen en een perceel met een of meer bomen. Het is niet vereist dat op het terrein ook een bouwkundig monument voorkomt om over een gemeentelijk monument te kunnen spreken. Een 'zaak' is immers een veel ruimer begrip.

Omdat de 50-jaargrens voor rijksmonumenten niet voor gemeentelijke monumenten is overgenomen, biedt de verordening ook de mogelijkheid om monumenten die (nog) niet op de rijksmonumentenlijst zijn geplaatst omdat ze 'te jong zijn', al op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen.

Uitgangspunt in deze verordening is dat onder het begrip 'zaak' alleen onroerende zaken worden verstaan. Immers, het effectueren van de bescherming vormt een probleem, aangezien roerende monumenten meestal eenvoudig kunnen worden verplaatst en daardoor ongemerkt over de gemeentegrens en daarmee buiten de werking van de verordening worden gebracht. Zaken die naar hun aard roerend zijn, zoals een kerkorgel, kunnen wel de beschermde status krijgen, op basis van de redengevende omschrijving. Met het voorgaande in het achterhoofd is het echter aan gemeenten zelf om met de verordening ook roerende monumenten aan te wijzen. Daarnaast is het ook mogelijk dat gemeenten door middel van aanvullende regelgeving voorkomen dat cultuurhistorische voorwerpen, die als gemeentelijk monument zijn aangewezen, buiten de gemeentegrenzen verdwijnen. Controle en handhaving van deze regelgeving zijn echter nauwelijks mogelijk.

Sub j

Dit betreft de lijst waarop de gemeente de overeenkomstig de verordening aangewezen monumenten registreert. Het plaatsen op de monumentenlijst heeft geen rechtsgevolg. Het betreft slechts een administratieve handeling. Voorafgaand aan de plaatsing op de lijst is het de aanwijzing tot gemeentelijk monument die rechtsgevolg beoogt. Het is inzichtelijker om de aanwijzing en de plaatsing op de lijst uit elkaar te trekken. Zie ook de toelichting op artikel 3, lid 1, en artikel 7.

Sub l

Sinds de komst van de Wet dualisering gemeentebestuur in 2002 kan elk bevoegd orgaan in de gemeente (raad, college en burgemeester) zelf zijn commissies instellen. De monumentencommissie is een commissie die adviseert aan het bevoegd gezag. In de Erfgoedverordening wordt door de raad bepaald dat een monumentencommissie advies moet uitbrengen aan het bevoegd gezag. Dit vloeit voort uit de Monumentenwet 1988. In artikel 15 van deze wet is bepaald dat de gemeente in een verordening de inschakeling van een commissie moet regelen die adviseert aan het bevoegd gezag over aanvragen om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder f van de Wabo. De wetgever geeft hier dus aan dat het college in dit geval geen keuzevrijheid heeft ten aanzien van het instellen van een commissie. Het instellen van de monumentencommissie door het college moet door middel van een apart collegebesluit. Er bestaat geen modelbesluit voor het instellen van een (monumenten) commissie door het college. Wij adviseren het college bij het besluit tot instellen van een monumentencommissie gebruik te maken van de VNG-modelverordening op de raadscommissie. Deze verordening is te downloaden via de databank van de Sdu Uitgevers, www.modelverordeningen.nl.

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
 www.stichtsevecht.nl

De taken van de monumentencommissie strekken zich uit over de Erfgoedverordening de Monumentenwet 1988 en de Wabo. Door de monumentencommissie in deze begripsomschrijving bevoegd te verklaren over de toepassing van de Wabo te adviseren aan het bevoegd gezag, is voldaan aan het vereiste, genoemd in artikel 15 van de Monumentenwet 1988. Mocht een gemeente niet over een monumentenbeleid beschikken, dan moet dit niet in de bepaling opgenomen worden. Overigens kan de monumentencommissie worden gecombineerd met een welstandscommissie.

De overige begripsbepalingen zijn in hun definitie al ruim omschreven, zodat deze geen nadere toelichting behoeven. Wat nog wel een nadere toelichting behoeft is het bouwhistorisch onderzoek. Dit begrip was al bij de vorige gedereguleerde verordening geschrapt:

- het bouwhistorisch onderzoek; deze rapportage maakt formeel niet langer deel uit van de verordening (het oude artikel 3, waarin was bepaald dat het college ten behoeve van de aanwijzing tot monument een bouwhistorisch onderzoek kon laten verrichten). Bij de aanwijzing tot monument kan de eigenaar/gebruiker echter niet gedwongen worden een dergelijk onderzoek te verrichten, voornamelijk vanwege de kosten. Daarnaast is dwang ook niet mogelijk wegens het ontbreken van de mogelijkheid om binnen te kunnen treden puur in het geval dat een dergelijk onderzoek gewenst is. Bij niet-woningen is dat wel mogelijk, maar bij woningen is binnentreden gebonden aan het Huisvrederecht. De strenge eisen die hieraan verbonden zijn, maken het niet mogelijk dat voor slechts een bouwhistorisch onderzoek bij de aanwijzing tot monument wordt binnengetreden. Dat is wezenlijk anders dan wanneer wordt binnengetreden in het kader van toezicht op de naleving van de verordening. Het ontbreken van de mogelijkheid om een bouwhistorisch onderzoek bij de aanwijzing af te dwingen kan worden ondervangen nadat een woning is aangewezen tot monument. De voorwaarden die de gemeente betreffende de afhandeling van aanvragen om een beschikking (in casu de monumentenvergunning) op grond van artikel 4:5 Awb kan stellen, bieden voldoende houvast. Argument hierbij is dat inzicht in de cultuurhistorische waarde van een gebouw bij de beoordeling van de aanvraag tot wijziging van een monument van belang is. De gemeente bepaalt dan dat (de uitkomst van) een bouwhistorisch onderzoek tot de noodzakelijke gegevens behoort om tot een beoordeling van de aanvraag te komen. Hierbij moet wel sprake zijn van evenredigheid wat betreft de omvang van de wijziging van het monument in relatie tot de omvang van het onderzoek en de daaraan verbonden kosten. Deze bepaling uit de Awb maakt het daarmee niet noodzakelijk dat het laten verrichten van een bouwhistorisch onderzoek in de verordening opgenomen hoeft te worden.

Ook de nieuwe systematiek van de modelverordening, voortvloeiend uit het dereguleringsstraject en gebaseerd op het stellen van nadere regels, maakt het gebruik van het historisch bouwonderzoek een te zwaar instrument. Immers, de nadere regels in het derde lid van artikel 10 vragen om een vereenvoudigde aanpak bij lichte wijzigingen aan een monument (het draait hier feitelijk om de gevolgen die de aanwijzing heeft op reguliere onderhoudswerkzaamheden). Het zou noch proportioneel noch evenredig zijn om bij een dergelijke vereenvoudigde aanpak een bouwhistorisch onderzoek verplicht te stellen. Het niet langer verplicht stellen doet echter niets af aan het intrinsieke belang van bouwhistorisch onderzoek.

HOOFDSTUK 2. AANWIJZING GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

De Wabo is niet van toepassing op dit hoofdstuk. De Wabo ziet alleen op toestemmingstelsels (vergunningen en ontheffingen). Hierdoor blijft het College van burgemeester en wethouders bevoegd gezag betreffende de aanwijzing van gemeentelijke monumenten.

Artikel 2. Het gebruik van een monument

Het betreft hier vooral de gebruiksmogelijkheden die de eigenaar/gebruiker zelf aan het object toekent. Deze gebruiksmogelijkheden slaan op de constructie en de ligging van het object, maar ook het feitelijke gebruik van het object zelf.

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

Artikel 3. De aanwijzing tot gemeentelijk monument

Lid 1

De aanwijzing tot gemeentelijk monument en het plaatsen op de monumentenlijst zijn twee zaken met verschillend rechtsgevolg. De aanwijzing heeft rechtsgevolg, het daarna registreren op de gemeentelijke monumentenlijst is slechts een administratieve handeling.

Het besluit tot aanwijzing is een discretionaire bevoegdheid van het College. Na afweging van alle betrokken belangen kan tot aanwijzing worden besloten. De afweging van de belangen van de rechthebbende ten opzichte van de te beschermen monumentale waarden moet uitdrukkelijk gemotiveerd in het besluit naar voren komen (de redengeving). De aanwijzing geeft geen recht op schadevergoeding. De aanwijzing verandert immers over het algemeen niets aan het bestaande gebruik van het monument.

Een aanwijzing heeft echter wel gevolgen voor de mogelijkheden wat betreft het toekomstige gebruik van een monumentaal object. Immers, de monumentaal aangewezen onderdelen mogen slechts met een vergunning (zie art. 10, tweede lid) of slechts op grond van de nadere regels (zie art. 10, derde lid) worden gewijzigd. Het wijzigen van niet-monumentale onderdelen is alleen vergunningvrij wanneer ook geen omgevingsvergunning voor het bouwen is vereist. Om deze, weliswaar toekomstige, last voor de burger in te perken, dient bij de aanwijzing in de redengevende omschrijving zorgvuldig bekeken te worden wat wel en wat niet van het object tot monumentaal beschermingswaardig onderdeel wordt aangewezen en voor welk deel een vergunningplicht achterwege kan blijven.

Mogelijke afweging kan zijn om alleen de vanuit openbare ruimten zichtbare bijzondere onderdelen tot monument aan te wijzen, zodat bijvoorbeeld voor wijzigingen aan de achterkant en het interieur in dat geval geen omgevingsvergunning voor monumenten is vereist maar bijvoorbeeld alleen een omgevingsvergunning voor het bouwen.

Lid 2

Het College moet het advies inwinnen van de monumentencommissie als bedoeld onder artikel 1, sub I. De verordening bindt het advies niet aan bepaalde voorschriften over vorm en inhoud. Een regeling die de taak en werkwijze van de monumentencommissie bepaalt, is daarvoor de aangewezen plaats.

In de verordening is geen bepaling opgenomen dat voordat het College over een aanwijzing een besluit neemt de aanvrager en andere belanghebbenden worden gehoord. Dit is namelijk al geregeld in (de artikelen 4:8 en 4:9 van) de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Lid 3

Dit lid is nodig ondanks het bepaalde in artikel 4:8 Awb dat belanghebbenden zienswijzen naar voren kunnen brengen. Overleg is immers meer dan het naar voren kunnen brengen van zienswijzen.

Lid 4

Monumenten die op grond van een aanwijzing door het Rijk of provincie al op een monumentenlijst zijn geplaatst, komen niet voor aanwijzing als gemeentelijk monument in aanmerking.

Artikel 4. Voorbescherming

Dit artikel regelt de voorbescherming voor toekomstige gemeentelijke monumenten, zoals die ook voor rijksmonumenten geldt. Dat betekent dat in de periode van kennisgeving van het voornemen van het College om een monument op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen tot het daadwerkelijke aanwijzingsbesluit (dit kan ook een afwijzing zijn), de artikelen 10 tot en met 14 van deze verordening van toepassing zijn. Dat betekent onder andere dat een monument tijdens de aanwijzingsprocedure tot beschermd gemeentelijk monument niet mag worden afgebroken,

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

gewijzigd, verplaatst (etc.) zonder een omgevingsvergunning voor monumenten of anders dan de bij nadere regels opgestelde wijze. Het gebruik van de voorbeschermingsprocedure is gebonden aan een motiveringsplicht, aangezien hieraan voor de eigenaar/gebruiker financiële consequenties zijn verbonden. Immers, gedurende de voorbescherming dienen bouwactiviteiten te worden opgeschort. Het invoeren van de voorbescherming van een object is een publiekrechtelijke beperking en een beperkingenbesluit in de zin van artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 5 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Daarmee is ook onder andere artikel 13 van deze wet van toepassing wat betreft de aansprakelijkheid van gemeenten voor geleden schade. Daarom moet de gemeente Stichtse Vecht gegronde redenen kunnen aanvoeren voor het invoeren van de voorbescherming. Zie hiertoe ook de toelichting bij artikel 6 van deze verordening.

Artikel 5. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

In dit artikel worden de termijnen genoemd waarbinnen de monumentencommissie moet adviseren (lid 1) en het College een beslissing moet nemen (lid 2). Door de besluitvorming aan een termijn te binden, weten alle belanghebbenden waar ze aan toe zijn. In het kader van de vermindering van administratieve lasten dient goed nagedacht te worden over de specifieke invulling met betrekking tot de duur van de termijnen. Over het algemeen geldt hoe korter de termijnen zijn, des te minder zijn de administratieve lasten voor de burger.

Het bepaalde in lid 2 heeft tot gevolg dat, wanneer de monumentencommissie niet tijdig adviseert, het College de volgende keuze kan maken: zonder advies een beslissing nemen, of besluiten om een (te laat uitgebracht) advies als bedoeld in het eerste lid) toch in hun overwegingen te betrekken. Als het College niet tijdig beslist, is op grond van de Awb sprake van een fictieve weigering.

Ingevolge artikel 6:2 staat voor de aanvrager dan de mogelijkheid van bezwaar of administratief beroep open die ook tegen een reëel besluit open zou staan.

Het artikel bevat geen bepalingen over bekendmaking van het besluit, omdat de Awb dat afdoende regelt (afdeling 3.6).

Artikel 6. Mededeling aanwijzingsbesluit

De ontvangst van de (veelal aangetekende) mededeling (zijnde een afschrift van de inschrijving) van het College is voor alle aan het monumentale object verbonden zakelijk gerechtigden van essentieel belang. De kenbaarheid van de aanwijzing tot monumentaal object is ook te herleiden tot artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 6 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Daarmee zijn de voorschriften uit deze wet ook van toepassing op een aanwijzingsbesluit als bedoeld in artikel 3 van deze verordening.

Dit artikel regelt overigens niet specifiek dat de aanwijzing wordt bekendgemaakt aan de eigenaar en de aanvrager, omdat de Awb dat al bepaalt (afdeling 3.6). Indien artikel 4:8 Awb is toegepast (horen van geadresseerde en derdebelanghebbenden) dan dienen de betrokkenen op grond van het bepaalde in artikel 3:43 Awb eveneens een mededeling te ontvangen.

Artikel 7. Registratie op de gemeentelijke monumentenlijst

De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling (en geen besluit). De bedoeling van de bij te houden monumentenlijst is om een ieder snel inzicht te geven in welke zaken als gemeentelijk monument zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Wat betreft dit laatste aspect zij tevens verwezen naar de toelichting bij artikel 3, eerste lid (aanwijzing).

Artikel 8. Wijziging van de aanwijzing

Op grond van dit artikel is het mogelijk om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten te wijzigen (lid 1). Hiervoor geldt dezelfde voorbereidingsprocedure als voor de aanwijzing zelf (lid 2), tenzij de wijziging van ondergeschikte betekenis is (lid 3). Wijzigingen van de aanwijzing worden doorgevoerd op de gemeentelijke monumentenlijst (lid 4).

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
 www.stichtsevecht.nl

Artikel 9. Intrekken van de aanwijzing

Dit artikel geeft de mogelijkheid om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten in te trekken (lid 1). Voor intrekking van de aanwijzing is het advies van de monumentencommissie nodig. Monumenten op de gemeentelijke monumentenlijst waarvan de aanwijzing is ingetrokken (omdat ze zijn gesloopt of anderszins volledig teloor gegaan), worden door het college van de monumentenlijst gehaald.

Het kan zinvol zijn om voor een gebouw, waarvoor een aanvraag tot intrekking van de aanwijzing loopt een (uitvoerige) documentatie te eisen. Enerzijds kan deze voor een goede afweging van de aanvraag dienen, anderzijds wordt het gebouw voorafgaand aan de sloop voor de lokale geschiedenis gedocumenteerd.

HOOFDSTUK 3. INSTANDHOUDING VAN GEMEENTELIJKE MONUMENTALE ZAKEN

Artikel 10. Instandhoudingbepaling

De verbodsbepaling in het eerste lid van artikel 10 vertoont gelijkenis met artikel 2.2, eerste lid, onder f van de Wabo waarbij het gaat om de beschermde monumenten uit de Monumentenwet 1988. In dit artikel gaat het alleen over gemeentelijke monumenten. Ten aanzien van de omgevingsvergunningaanvraag voor gemeentelijke monumenten is van belang dat het verkrijgen van gegevens en ontbrekende gegevens geregeld is in de Awb (artikel 4:2 respectievelijk 4:5 en 4:15). In het kader van de Wabo dient de gemeente een aanvraag langs elektronische weg mogelijk te maken. Een schriftelijke aanvraag wordt ingediend met behulp van een door de Minister van VROM vastgesteld formulier.

De Mor voorziet in nadere regels met betrekking tot de indieningsvereisten voor de aanvragen voor een omgevingsvergunning. In paragraaf 5.2 van de Mor zijn specifieke indieningsvereisten opgenomen voor activiteiten met betrekking tot monumenten. De aard, de omvang en de locatie van de werkzaamheden bepalen welke indieningsvereisten gelden. Het bevoegd gezag heeft niet de mogelijkheid van deze indieningsvereisten af te wijken. In het kader van de vermindering van administratieve lasten voor burgers en bedrijven dienen de indieningsvereisten bij de vergunningaanvraag zo beperkt mogelijk gehouden te worden. Zo kan het overleggen van bouwtekeningen worden beperkt tot 1 exemplaar.

In lid 3 van artikel 10 wordt de mogelijkheid geschapen voor het college om nadere regels te stellen die in de plaats kunnen worden gesteld van het verbod uit het eerste lid en de vergunningplicht uit het tweede lid. De Wabo ziet alleen op vergunningen en ontheffingen. Deze bepaling over het stellen van nadere regels valt daarom buiten de Wabo. Het college blijft hiervoor het bevoegde gezag. Het zal hierbij over het algemeen gaan om wijzigingen aan gemeentelijke monumenten die niet van ingrijpende aard zijn. Voornamelijk het reguliere onderhoud kan in vastomlijnde regels worden opgenomen, zodat burgers niet voor relatief eenvoudige wijzigingen (bijvoorbeeld met betrekking tot kleurstelling of het gebruik van identieke materialen) worden geconfronteerd met een vergunningprocedure. In deze nadere regels kunnen dan expliciet die situaties worden benoemd waarin de burger geen vergunning hoeft aan te vragen. Indien echter duidelijk is wat het toetsingskader is voor grote (niet-reguliere) wijzigingen aan een monument, kan ook dit toetsingskader in algemene regels worden opgenomen, zodat burgers nog minder met administratieve lasten worden geconfronteerd.

In de nadere regels (uitvoeringsrichtlijnen of programma's van eisen) kunnen de uitgangspunten, functionele toetsen en aanwijzingen in het kader van de monumentenzorg worden opgenomen. Hierbij dient de bouwkundige en monumentale kwaliteit (behoudtechnische optiek) voorop te staan. Voorts staat het voeren van (voor)overleg centraal bij dit artikel, zodat maatwerk kan worden geleverd. Praktisch gezien gaat een medewerker monumentenzorg van de gemeente, op locatie en gezamenlijk met de initiatiefnemer, onderzoeken welke aanpassingen mogelijk zijn aan de hand van

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
 www.stichtsevecht.nl

de algemene regels, zodat de monumentale waarde van het object niet of zo min mogelijk wordt aangetast.

In lid 4 is de bepaling betreffende de religieuze monumenten teruggeplaatst. Is er sprake van een vergunning voor het monument dan is overeenstemming tussen de eigenaar en de vergunningverlener nodig. Overleg en overeenstemming betreffen de wezenlijke belangen van de godsdienstuitoefening in het religieuze monument. Dat betekent dat voor bijvoorbeeld een pastorie of catechisatieruimte deze bepaling dan ook niet geldt.

Artikel 11. De schriftelijke aanvraag

Een aanvraag voor een omgevingsvergunning kan op grond van het Bor zowel digitaal als op papier worden ingediend. Een burger heeft de keuze tussen het digitaal dan we schriftelijk aanvragen van de omgevingsvergunning. Voor ondernemingen en personen met een zelfstandig beroep geldt in beginsel geen keuzevrijheid, zij kunnen uitsluitend een aanvraag langs digitale weg indienen. aangezien een aantal, met name kleinere, bedrijven nog niet over de benodigde voorzieningen beschikken om een aanvraag digitaal in te dienen is in overleg met diverse brancheorganisaties besloten om de verplichting na verloop van twee jaren in werking te laten treden.

Het Bor bepaalt dat in het kader van de vermindering van de administratieve lasten voor burgers en bedrijven het bevoegd gezag bij een schriftelijke aanvraag maar maximaal 4 exemplaren van de aanvraag en de daarbij behorende bescheiden mag opvragen. In bepaalde gevallen kan op grond van het derde lid van artikel 4.2 Bor hiervan worden afgeweken. Er moet dan sprake zijn van twee of meer adviezen of verklaringen van geen bedenkingen.

Artikel 12. Termijnen advies en vergunningverlening

Op grond van artikel 3.7 Wabo is voor de voorbereiding van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 10 de reguliere voorbereidingsprocedure van toepassing. Het betreft hier een wijziging ten opzichte van de oude model Erfgoedverordening. Op basis hiervan was op de voorbereiding van deze vergunningaanvraag de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure uit de Awb van toepassing verklaard. Op grond van de Wabo is deze procedure niet meer nodig geacht voor de vergunning betreffende de gemeentelijke monumenten. Echter indien er meerdere activiteiten voor het project moeten worden uitgevoerd en voor één van de andere activiteiten de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure op grond van de Wabo gevolgd moet worden dan wordt voor het hele project de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure gevolgd. Uitgangspunt van de Wabo is dat altijd maar één procedure geldt. Indien er sprake is van een samenloop van procedure geldt de zwaarste procedure (de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure).

Aangezien veelal de reguliere procedure gevolgd zal worden is ervoor gekozen om deze hieronder nader toe te lichten.

De reguliere voorbereidingsprocedure komt tegemoet aan één van de doelen van de Wabo, namelijk het bevorderen van een snelle besluitvorming.

De reguliere voorbereidingsprocedure sluit voor het overgrote deel aan bij titel 4.1 van de Awb. De procedure vangt aan met een verplichte ontvangstbevestiging van het indienen van een aanvraag. Het bevoegd gezag zendt de aanvrager nadat het de aanvraag heeft ontvangen een bericht waarin het vermeldt dat zij bevoegd gezag is, welke procedure zal worden doorlopen, de beslistermijn en de beschikbare rechtsmiddelen en indien de reguliere procedure wordt gevolgd vermeldt het bevoegd gezag tevens dat een beslissing van rechtswege is gegeven, indien niet tijdig op de aanvraag is beslist. Indien de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende zijn voor de beoordeling van de aanvraag, stelt het bevoegd gezag de aanvrager in de gelegenheid de aanvraag binnen de door hem gestelde termijn aan te vullen. Het bevoegd gezag geeft van de aanvraag met vermelding van de ontvangstdatum kennis in een of meer dag, nieuws- of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze. Het bevoegd gezag moet op grond van artikel 3.9 Wabo binnen 8 weken een

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

beslissing op de aanvraag nemen. In deze periode moet het bevoegd orgaan eventuele belanghebbenden de mogelijkheid geven om zienswijzen in te brengen (artikel 4:8 Awb).

Het bestuursorgaan kan bij verordening op grond van artikel 2.26, derde lid, Wabo 'andere instanties' aanwijzen die in de gelegenheid worden gesteld advies uit te brengen. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de (gemeentelijke) monumentencommissie.

Voor het uitbrengen van advies is geen termijn opgenomen. Van belang is dat de adviseur in de gelegenheid moet worden gesteld om advies uit te brengen. Het is echter aan de adviseur om te bepalen of hij van deze gelegenheid gebruik wil maken. Het uitbrengen van een advies staat het nemen van een besluit niet in de weg. Wordt het advies niet binnen de gestelde termijn gegeven dan kan het bevoegd gezag de procedure vervolgen. Het bevoegd gezag dient altijd de termijn van 8 weken in acht te nemen. De termijn van 8 weken kan met ten hoogste zes weken worden verlengd. Het bevoegde gezag dient hiervan op dezelfde manier mededeling te doen als van de kennisgeving van de aanvraag. Deze verlenging van 6 weken is voornamelijk bedoeld om de adviseur meer tijd te geven voor het uitbrengen van een advies.

Op grond van artikel 3.6 Awb dient het bestuursorgaan zelf een termijn te stellen voor het uitbrengen van advies, indien dit niet reeds bij wettelijk voorschrift is bepaald. Deze termijn mag niet zodanig kort zijn, dat de adviseur zijn taak niet naar behoren kan vervullen. Gelet op de beslistermijn dient het uitbrengen van het advies door de monumentencommissie parallel te lopen aan de beoordeling van de aanvraag door het bevoegde gezag. Dit parallel lopen van het advies en de beoordeling gebeurt ook al in het kader van de verlening van de evenementenvergunning waarbij een advies van de brandweer is vereist.

Het definitieve besluit wordt gepubliceerd en zes weken ter inzage gelegd waarbij het wordt opengesteld voor het indienen van bezwaar. Het besluit treedt in werking met ingang van de dag na haar bekendmaking en wordt opgeschort totdat de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken.

In lid 3 van artikel 3.9 van de Wabo is een positieve fatale beslistermijn opgenomen. Deze positieve fatale beslistermijn houdt in dat de overschrijding van de beslistermijn leidt tot een omgevingsvergunning van rechtswege. De omgevingsvergunning wordt conform de aanvraag verleend. Men spreekt ook wel van de fictieve vergunningverlening. De bepalingen uit paragraaf 4.1.3.3 van de Awb zijn van toepassing verklaard, met uitzondering van artikel 4:20b, derde lid en 4:20f. De van rechtswege verleende vergunning treedt in werking met ingang van de dag na de bekendmaking en wordt opgeschort totdat de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken of indien bezwaar is gemaakt, op dit bezwaar is beslist.

Artikel 13. Weigeringsgronden

De omgevingsvergunning wordt geweigerd, indien er strijd is met één van de toetsingscriteria uit het bestaande toetsingskader. De afzonderlijke toetsingskaders zijn onder de Wabo namelijk blijven bestaan. In het kader van dit artikel moet worden afgewogen in hoeverre het belang van monumenten in het geding is. Inhoudelijk kan aangegeven worden dat het belang van de monumentenzorg zwaarder weegt dan andere belangen (bijvoorbeeld het economisch belang). De tekst van het artikel geeft namelijk aan dat het belang van de monumentenzorg zich niet tegen de vergunningverlening mag verzetten. Hierdoor wordt de monumentenzorg centraal gesteld. De vergunning moet op grond van dit artikel worden verleend in de gevallen dat het niet strijdig is met het belang van de monumentenzorg.

Artikel 14. Intrekken van de vergunning

Dit artikelid bevat de mogelijke gronden om een vergunning in te trekken. De bepaling onder c heeft de volgende achtergrond: als de omstandigheden bij de vergunninghouder ten aanzien van het monument wijzigen, dan zou het zo kunnen zijn dat als er een nieuwe belangenafweging zou kunnen

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
 www.stichtsevecht.nl

plaatsvinden, de belangen van het monument behoren voor te gaan. In dat geval moet het bevoegd gezag mogelijkheden hebben om de vergunning in te trekken.

HOOFDSTUK 4. BESCHERMDE MONUMENTEN

Artikel 15. Vergunning voor beschermd monument

Lid 1

De procedure voor de afgifte door het bevoegd gezag van de vergunning voor rijksmonumenten staat in hoofdstuk 2 paragraaf 2 van de Monumentenwet 1988, paragraaf 3.3 van de Wabo en afdeling 3.4 van de Awb. De uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure is van toepassing. Hierin verschilt de omgevingsvergunning voor rijksmonumenten van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten. Voor een vergunning als bedoeld in artikel 10 dient namelijk de reguliere procedure gevolgd te worden. Door de inwerkingtreding van de Wabo vindt er geen wijziging in de voorbereidingsprocedure voor de omgevingsvergunning voor rijksmonumenten plaats. Door dit onderscheid in procedures is de beslistermijn voor beide omgevingsvergunningen niet gelijk. Dit heeft tot gevolg dat de adviestermijn voor rijksmonumenten ook langer zal zijn. Door de komst van de Wabo wordt de kring van belanghebbenden vergroot. Gedurende de termijn van terinzagelegging kan een ieder een zienswijze indienen. Voorheen konden alleen belanghebbenden zienswijzen indienen.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en, buiten de bebouwde kom, ook Gedeputeerde Staten (hierna: GS) moeten binnen twee maanden na verzending van de adviesaanvraag adviseren (Monumentenwet 1988, artikel 16.2).

Het definitieve besluit moet binnen vier maanden na ontvangst van het laatste van de adviezen van Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en GS plaatsvinden (Monumentenwet 1988, artikel 16.3). Op het definitieve besluit kan nog slechts door een beperkt groep van belanghebbenden beroep worden ingesteld.

Overigens blijken provincies in de praktijk hieraan op verschillende wijzen invulling te geven. De beperking adviesplicht van de rijksdienst vanaf 2009 is op bovenstaande van invloed. Daarom is de verplichte advisering in het wetsvoorstel 'Wijziging van de Monumentenwet 1988 in verband met onder meer beperking van de ministeriële adviesplicht bij aanvragen om een omgevingsvergunning voor monumenten' los gelaten. Alleen wanneer er sprake is van reconstructie, sloop en herbesteding van een rijksmonument blijft de adviesplicht van toepassing. Ter compensatie van het wegvallen van het advies van de rijksdienst moeten alle gemeenten vanaf 2009 een monumentencommissie hebben aangesteld, die onafhankelijk en deskundig is. Het overgangsartikel 64 in de Monumentenwet 1988, waarin de rijksdienst bij afwezigheid van een monumentencommissie in diens advisering trad, is ingetrokken. Indien het monument buiten de bebouwde kom ligt, is het College van B&W verplicht om een afschrift van de aanvraag aan GS te zenden. GS kunnen de adviesbevoegdheid vervolgens naar eigen inzicht invullen en al dan niet tot advisering overgaan, waarvoor men twee maanden de tijd heeft. Het is gewenst dat GS al op voorhand kenbaar maken in welke gevallen zij niet adviseren, zodat de beoogde tijdswinst ook daadwerkelijk kan worden gehaald.

Leden 2 en 3

De Monumentenwet 1988 schrijft voor dat de monumentencommissie bij de aanvragen om een omgevingsvergunning voor rijksmonumenten wordt ingeschakeld. Om te voorkomen dat dit wettelijke vereiste door het ontbreken van het advies van de monumentencommissie tot moeilijkheden leidt bij de afgifte van de vergunning, is in lid 3 bepaald dat de monumentencommissie geacht wordt te hebben geadviseerd na het verstrijken van de in lid 2 gestelde adviestermijn.

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

HOOFDSTUK 5. STADS- EN DORPSGEZICHTEN

De Wabo is slechts gedeeltelijk van toepassing op dit hoofdstuk. De Wabo ziet alleen toe op toestemmingstelsels (vergunningen en ontheffingen).

Het College van burgemeester en wethouders is het bevoegd gezag betreffende de aanwijzing van beschermde gemeentelijke dorpsgezichten.

Dit hoofdstuk gaat zowel over de:

- op grond van de Monumentenwet 1988 door het rijk aangewezen beschermde gezichten; hiervoor wordt de term beschermd stads- en dorpsgezicht gebruikt naar analogie van de definitie in de Monumentenwet 1988
- op grond van deze verordening door de gemeente aangewezen beschermde gezichten. Deze worden aangeduid met de term beschermd dorpsgezichten.

Artikel 16. De aanwijzing

In de verordening is geen bepaling opgenomen dat, voordat het College over een aanwijzing een besluit neemt, de aanvrager en andere belanghebbenden worden gehoord. Dit is namelijk al geregeld in (de artikelen 4:8 en 4:9 van) de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Lid 1

De aanwijzing tot beschermd dorpsgezicht en het plaatsen op de lijst van beschermde dorpsgezichten zijn twee zaken met verschillend rechtsgevolg. De aanwijzing heeft rechtsgevolg, het daarna registreren op de gemeentelijke lijst van beschermde dorpsgezichten is slechts een administratieve handeling. Het besluit tot aanwijzing is een discretionaire bevoegdheid van het College.

Lid 2

Het College moet het advies inwinnen van de monumentencommissie als bedoeld onder artikel 1, sub 1. De verordening bindt het advies niet aan bepaalde voorschriften over vorm en inhoud. Een regeling die de taak en werkwijze van de monumentencommissie bepaalt, is daarvoor de aangewezen plaats.

Na afweging van alle betrokken belangen kan tot aanwijzing worden besloten. De afweging van de belangen van de rechthebbenden ten opzichte van de te beschermen waarden van het dorpsgezicht moet uitdrukkelijk gemotiveerd in het besluit naar voren komen (de redengeving). De aanwijzing geeft geen recht op schadevergoeding. De aanwijzing verandert immers over het algemeen niets aan het bestaande gebruik van het gezicht of de daarin aanwezige objecten.

Lid 4

Dorpsgezichten die op grond van een aanwijzing door het Rijk tot stand gekomen zijn, komen niet voor aanwijzing als beschermd gemeentelijk dorpsgezicht in aanmerking. Dubbelbescherming is niet nodig en niet gewenst.

Lid 5 en 6

Zie hiervoor de toelichting op artikel 5, lid 1 en 2.

Lid 7

De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling (en geen besluit). De bedoeling van de bij te houden lijst van beschermde dorpsgezichten is om een ieder snel inzicht te geven in de omvang van de gebieden die als dorpsgezicht zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Wat betreft dit laatste aspect zij tevens verwezen naar de toelichting bij artikel 16, eerste lid (aanwijzing).

Lid 8

Een aanwijzing heeft gevolgen voor de mogelijkheden wat betreft de toekomstige ontwikkeling binnen een beschermd dorpsgezicht. Immers, de beschermde onderdelen mogen slechts met een

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

vergunning (zie art. 10, tweede lid) of slechts op grond van de nadere regels (zie art. 10, derde lid) worden gewijzigd. Het wijzigen van niet-monumentale onderdelen is alleen vergunningvrij wanneer ook geen omgevingsvergunning voor het bouwen is vereist. Om deze, weliswaar toekomstige, last voor de burger in te perken, dient bij de aanwijzing in de redengevende omschrijving zorgvuldig bekeken te worden wat wel en wat niet van het gezicht tot beschermingswaardig onderdeel wordt aangewezen en voor welk deel een vergunningplicht achterwege kan blijven. Mogelijke afweging kan zijn om alleen de vanuit openbare ruimten zichtbare bijzondere onderdelen tot onderdeel van het gezicht aan te wijzen, zodat bijvoorbeeld voor wijzigingen aan de achterkant en het interieur in dat geval geen omgevingsvergunning voor monumenten is vereist maar bijvoorbeeld alleen een omgevingsvergunning voor het bouwen.

Artikel 17 De wijziging en intrekking van de aanwijzing

Op grond van dit artikel is het mogelijk om de aanwijzing van gemeentelijke dorpsgezichten te wijzigen (artikel 8 lid 1). Hiervoor geldt dezelfde voorbereidingsprocedure als voor de aanwijzing zelf (artikel 8 lid 2), tenzij de wijziging van ondergeschikte betekenis is (artikel 8 lid 3). Wijzigingen van de aanwijzing worden doorgevoerd op de lijst van gemeentelijke beschermde dorpsgezichten (artikel 8 lid 4).

Dit artikel geeft de mogelijkheid om de aanwijzing van gemeentelijke dorpsgezichten in te trekken (artikel 9 lid 1). Voor intrekking van de aanwijzing is het advies van de monumentencommissie nodig, tenzij sprake is van spoedeisende gevallen (artikel 9 lid 2). Beschermde dorpsgezichten waarvan de aanwijzing is ingetrokken worden door het College van de lijst van beschermde dorpsgezichten gehaald. Naast de registratie regelt artikel 16 lid 4 dat dorpsgezichten niet dubbel aangewezen en geregistreerd kunnen zijn in het geval dat het gezicht ook als rijksbeschermd stads- en dorpsgezicht is aangewezen en geregistreerd. In dat geval vervalt de gemeentelijke aanwijzing en registratie als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht.

Artikel 18 Beschermend bestemmingsplan

De aanwijzing als beschermd dorpsgezicht is een erkenning van het historische karakter van het gebied. De bedoeling van de aanwijzing is de karakteristieken te behouden en nadrukkelijk een plaats te geven in de toekomstige ontwikkelingen. Dit gebeurt door middel van het bestemmingsplan dat de gemeente als uitvloeisel van de aanwijzing opstelt. De wet op de Ruimtelijke Ordening kent een verplichting tot het opstellen van bestemmingsplannen voor de bebouwde kom in het geval van een beschermd stads- of dorpsgezicht. De ruimtelijke en historische karakteristieken worden daarin als een integraal onderdeel opgenomen en samen met anderen belangen afgewogen. Als gevolg daarvan is binnen een beschermd gezicht voor alle bouwwerken een vergunning vereist, ook voor bijvoorbeeld een dakkapel of carport, die buiten beschermde gezichten vergunningvrij zijn. Ook dient voor elke voorgenomen sloop een vergunning aangevraagd te worden.

Artikel 19 Vergunning

In het kader van de verdergaande decentralisering, geeft de RCE alleen nog advies in uitzonderlijke gevallen en dan slechts bij monumenten. Het adviseren over bouwplannen in beschermde gezichten rekent het RCE niet meer tot haar taak. Daarom is het sinds enkele jaren gebruikelijk om bouwplannen binnen de beschermde gezichten voor advies voor te leggen aan de gemeentelijke monumentencommissie. Dat is op dit gebied de onafhankelijke en deskundige commissie die het college kan adviseren. Door in dit artikel de relatie te leggen met de advisering, zoals die ook plaats vindt bij de beoordeling van plannen aan monumenten, wordt het volgende bereikt:

- door advies van de monumentencommissie ontstaat eenduidigheid in het beleid.

HOOFDSTUK 6. INSTANDHOUDING VAN ARCHEOLOGISCHE TERREINEN

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
 www.stichtsevecht.nl

Artikel 20. Instandhoudingbepaling

De Wet op de archeologische monumentenzorg van 21 december 2006 verplicht de raad om, bij de vaststelling van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening, rekening te houden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten. Het uitgangspunt van deze wet (voortvloeiend uit het Verdrag van Malta) en daarmee ook van deze verordening, is daarom primair dat in het bestemmingsplan, door middel van een gemeentelijke archeologische waardenkaart, wordt vastgelegd waar zich archeologische waarden in de bodem kunnen bevinden. Dit artikel voorziet in de behoefte aan een overgangperiode tot het moment dat een bestemmingplan 'Malta-proof' is.

Lid 1

Tot het moment dat een 'Malta-proof'-bestemmingsplan kan worden vastgesteld, biedt deze verordening bij wijze van artikel 20 de nodige bescherming aan archeologische waarden in de bodem. Het eerste lid van artikel 20 biedt bescherming door het opgenomen verbod om dieper dan ... cm de bodem te verstoren. In de bepaling is nadrukkelijk geen standaard diepte opgenomen, aangezien de lokale situatie zeer uiteen kan lopen. In het buitengebied kan mogelijk volstaan met een diepte van 30 cm, waarbij nog steeds voldoende bescherming kan worden geboden, terwijl een dichtbevolkt stedelijk gebied of een middeleeuwse stadskern mogelijk al bij 10 cm problemen kan hebben om archeologische waarden voldoende te beschermen. Gemeenten moeten hier dus zelf een invulling aan geven.

Lid 2

In het tweede lid van artikel 20 worden een vijftal uitzonderingsmogelijkheden gegeven op het eerste lid. Onderdeel a is niet van toepassing, indien de verstoring plaats vindt in een archeologisch monument of verwachtingsgebied als aangegeven op de landelijk of een provinciale archeologische waardenkaart. Een gemeente kan van deze kaarten gebruik maken, indien het zelf nog niet beschikt over een gemeentelijke archeologische waardenkaart. Deze waardenkaarten hanteren over het algemeen een driedeling wat betreft de mate waarin archeologische waarden in de bodem kunnen worden aangetroffen. Deze archeologische verwachtingswaarden zijn vervolgens gekoppeld aan een aantal m2 te verstoren verwachtingsgebied. Hoe lager de verwachte archeologische waarden, hoe groter het aantal m2 kan zijn waarbinnen een verstoring mag plaatsvinden. Bij een hoge verwachtingswaarde zal het aantal m2 waarbinnen een verstoring mag plaatsvinden echter aanzienlijk kleiner zijn. Bij de bepaling van deze grenzen dient voldoende rekening gehouden te worden met de vraag wat er binnen het verwachtingsgebied aan archeologische sporen kan worden aangetroffen. In ieder geval moet binnen de gehanteerde oppervlakte dusdanig zijn dat voldoende informatie verkregen kan worden over de aard, het karakter en de datering van de (mogelijk) in de bodem aan te treffen archeologische sporen. Om dezelfde reden als in het eerste lid zijn ook in dit onderdeel geen standaardwaarden opgenomen, zodat de lokale situatie hieraan een invulling moet geven.

Onderdeel b ziet op de situatie dat het bestemmingsplan wel up-to-date is als bedoeld in de inleidende toelichting bij dit artikel. In dat geval biedt het bestemmingsplan, aan de hand van een bijbehorende archeologische waardenkaart, voldoende bescherming aan de in de bodem aanwezige of te verwachten archeologische waarden.

In onderdeel c worden een aantal mogelijkheden genoemd die voorheen in de Wet ruimtelijke ordening waren opgenomen en nu in artikel 2.12 Wabo. Het gaat hier om het oude projectbesluit, de oude binnenplanse ontheffing, de oude tijdelijke ontheffing en de oude buitenplanse ontheffing (voorheen de artikelen 3.10, 3.22 en 3.23 Wro) Deze bepalingen zijn met de Invoeringswet Wabo komen te vervallen.

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

Wel geldt nog steeds dat dergelijke besluiten tot stand kunnen komen doordat bij de aanvraag voorschriften kunnen worden opgenomen met betrekking tot archeologische waarden in het gebied waarvoor de aanvraag geldt. Aan de aanvraag kan dan de voorwaarde worden verbonden dat een rapportage wordt overlegd waarin de archeologische waarden van het te verstoren terrein in voldoende mate is vastgesteld.

Onderdeel e ziet op situaties buiten de aanvraag als bedoeld in onderdeel c. Het gaat hier in de eerste plaats om een verkapt vergunningstelsel ten behoeve van het realiseren van een fysiek project. Er is voor gekozen om deze bepaling dan ook onder de Wabo te laten vallen. Op grond van artikel 22 zijn de bepalingen uit hoofdstuk 3 van overeenkomstige toepassing verklaard op de beoordeling van het rapport door het bevoegd gezag.

Dit rapport kan ook in de nadere regels onder d worden gevraagd en komt overeen met de mogelijkheid in artikel 39, lid 2, van de Monumentenwet 1988 in geval van een bestemmingsplan in de geest van het Verdrag van Malta.

Als laatste wordt in het rijtje het onderdeel d toegelicht. Op grond van dit artikel kan het college nadere regels stellen wat betreft de eisen aan de uitvoering van de bodemversturende werkzaamheden in een archeologisch monument of verwachtingsgebied. Vooruitlopend op een 'Malta-proof bestemmingsplan' kunnen deze nadere regels inhoudelijk aansluiten op de situatie dat (in een bestemmingsplan waarin een archeologische paragraaf is opgenomen) de versturende werkzaamheden worden uitgevoerd aan de hand van een aanlegvergunning, waarin vereisten betreffende de bescherming van archeologische waarden zijn opgenomen, een en ander conform de handreiking van de VNG 'Verder met Valletta'.

Artikel 21. Opgravingen en begeleiding

De verplichtingen die in deze bepaling zijn opgenomen kunnen alleen goed functioneren, indien een gemeente hierover actief de archeologische onderzoekers informeert. Immers, indien een gemeente deze bepaling in haar verordening opneemt, wordt gekozen voor een uitgebreide regiefunctie bij archeologische opgravingen binnen het gemeentelijk grondgebied. Indien een dergelijk regierol niet uitdrukkelijk gewenst, dient deze bepaling niet overgenomen te worden. In dat geval bestaat nog steeds voldoende bescherming bij opgravingen, aangezien al in de Monumentenwet 1988 een aantal zaken uitputtend is geregeld. Zo bestaat een vergunningvereiste voor het doen van opgravingen; dient een rechthebbende van een terrein te dulden dat de opgravingbevoegde zijn terrein betreedt en eventueel opgravingen verricht; en is ook de eigendomskwestie van de archeologische vondsten uitputtend geregeld.

Om de bedoelde regierol goed te kunnen uitoefenen dient het College een programma van eisen op te stellen waarmee de kaders worden gesteld voor het ontwerp en de uitvoering van archeologisch onderzoek (lid 1, onder a). Vervolgens wordt van de opgraver verwacht dat hij in een plan van aanpak weergeeft hoe hij specifiek de gestelde kaders, zoals omschreven in het programma van eisen, denkt te gaan invullen (lid 1, onder b). Ook hier is sprake van een verkapt vergunningstelsel ten behoeve van de realisering van een fysiek project. Net als bij onderdeel e, van het tweede lid van artikel 20 is ervoor gekozen om deze bepaling onder de werking van de Wabo te laten vallen. Op grond van de leden 2 en 3 kunnen vervolgens nadere regels worden gesteld met betrekking tot de feitelijke uitvoering (en het toezicht daarop) en de beoordeling van het plan van aanpak.

Artikel 22. Procedure

Zoals hierboven al is aangegeven is er bij artikel 20, tweede lid, onder e en artikel 21, eerste lid, onder b sprake van een verkapt vergunningstelsel en de uitvoering van een fysiek project. Om deze reden is de Wabo van toepassing verklaard. De bepalingen uit de artikelen 11, 12, 13 en 14, welke zien op de verlening van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten, kunnen derhalve van overeenkomstige toepassing worden verklaard. Voor de toelichting wordt verwezen naar de artikelgewijze toelichting bij deze artikelen.

monument

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
 www.stichtsevecht.nl

HOOFDSTUK 7. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 23. Tegemoetkoming in schade

De Afdeling rechtspraak van de Raad van State heeft uitgemaakt dat de Erfgoedverordening zonder een schadevergoedingsregeling rechtsgeldig is (BR 86,604). Voor het archeologische deel van de verordening dient echter, op grond van de Wet op de Archeologische monumentenzorg, wel een schadevergoedingsregeling in de verordening opgenomen te worden. De rijksregeling voor excessieve opgravingskosten is ingaande 2009 niet meer van toepassing. Het veroorzaker-betaalt-principe, zoals dat in de memorie van toelichting van de Wet op de Archeologische monumentenzorg is verwoord, staat bij de afweging tot toekenning van schadevergoeding voorop en geldt voor alle genoemde onderdelen (a t/m e). De gemeente zal zelf per geval moeten afwegen wat 'redelijk' of 'buitenproportioneel' is. In deze modelverordening is gekozen voor een schadevergoedingsbepaling, waarin de specifieke gevallen zijn opgenomen op grond waarvan het bevoegd gezag mogelijk een schadevergoeding aan een belanghebbende dient toe te kennen.

Lid 2 van deze bepaling is ten opzichte van de vorige model-erfgoedverordening geschrapt. Er is geen procedure voorgeschreven voor het bepalen van de tegemoetkoming. De procedure op grond van afdeling 6.1 Wro jo. afdeling 6.1 Bro kan worden toegepast, echter alvorens daartoe te besluiten is het zinvol een inschatting te maken van de schade ten opzichte van de kosten en omvang van deze procedure.

Artikel 24. Strafbepaling

Deze strafbepaling is met de komst van de Wabo alleen nog van toepassing op de nadere voorschriften die het college kan stellen op grond van artikel 10, derde lid en artikel 20, met uitzondering van het tweede lid, onder e. De strafbaarstelling van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten is geregeld in de Wet economische delicten (Wed). Het handelen zonder vereiste omgevingsvergunning of in strijd met de voorschriften daarvan wordt aangemerkt als economisch delict.

Voor de strafbaarstelling van de nadere regels geldt dat artikel 154, lid 1, van de Gemeentewet aan de raad een keuzemogelijkheid laat om op overtreding van verordeningen straf te stellen, maar geen andere of zwaardere dan hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie, al dan niet met openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak. In artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht zijn de geldboetecategorieën opgenomen. De op te leggen boete voor strafbare feiten in de eerste categorie is maximaal € 370,- (januari 2008); in de tweede categorie maximaal € 3700,- (januari 2008). Het is de gemeente niet toegestaan om een hogere geldboete op te nemen dan in genoemde categorieën.

Op gemeentelijk niveau is, gelet op de ernst van dit vergrijpen de wens om enige preventieve werking te bereiken, de keuze voor de geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van drie maanden voor het overtreden van de nadere regels voor de hand liggend.

Artikel 25. Toezichthouders

In dit artikel worden toezichthouders aangewezen overeenkomstig modelbepaling 90.M van de Aanwijzingen voor de decentrale regelgeving. Het is de bedoeling dat het aanwijzen van toezichthouders ingevolge het tweede lid door het College kan geschieden. Deze aanwijzingsbevoegdheid staat los van de vergunningverlening en valt derhalve buiten het bereik van de Wabo.

De basis voor deze aanwijzingsbevoegdheid wordt gevonden in hoofdstuk 5 van de Awb, waarin algemene regels worden gegeven voor de bestuursrechtelijke handhaving van algemeen geldende rechtsregels en individueel geldende voorschriften. Toezichthouders worden in artikel 5:11 Awb

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
 Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
 T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
 www.stichtsevecht.nl

omschreven als zijnde personen, die bij of krachtens wettelijk voorschrift belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift, zodat de aanwijzing van toezichthouders derhalve in de Erfgoedverordening kan plaatsvinden. In artikel 5:13 Awb is het evenredigheidsbeginsel neergelegd, wat inhoudt dat een toezichthouder zijn bevoegdheid slechts mag uitoefenen voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak noodzakelijk is. Een toezichthouder kan daarom niet te allen tijde gebruik maken van alle bevoegdheden die in de Awb standaard aan toezichthouders worden toegekend. Steeds zal de afweging gemaakt moeten worden of het voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs noodzakelijk is. Bepalend hiervoor is de aard van het voorschrift op de naleving waarvan een toezichthouder moet toezien.

Op basis van artikel 5:15 Awb is een toezichthouder bevoegd elke plaats te betreden met uitzondering van woningen zonder toestemming van de bewoner. 'Plaatsen' is daarbij een ruim begrip en omvat niet alleen erven en andere terreinen, maar ook gebouwen (niet-woningen). Nadrukkelijk zij hier vermeld dat het College op grond van dit artikel niet zelf opsporingsambtenaren aanwijst als bedoeld in artikel 141 Strafvordering. Dat kan en hoeft het College ook niet te doen aangezien artikel 142 lid 1 sub c Wetboek van Strafvordering regelt dat bij verordening aangewezen toezichthouders ook opsporingsbevoegdheid toekomt. Deze buitengewone opsporingsambtenaren hebben in de regel een opsporingsbevoegdheid voor een beperkt aantal strafbare feiten.

HOOFDSTUK 8. SLOTBEPALINGEN

Artikel 26. Intrekken oude regeling

Dit artikel regelt de intrekking van de oude Erfgoedverordening, zodat niet twee verordeningen van kracht zijn die hetzelfde onderwerp regelen. Het uitdrukkelijk intrekken van een oude regeling mag niet achterwege worden gelaten met een beroep op het beginsel dat een vroegere regeling ter zijde wordt gesteld door een latere regeling.

Artikel 27. Overgangsrecht

In de praktijk blijkt het overgangsrecht vaak problemen te geven. Indien bijvoorbeeld een regeling wordt ingetrokken, is het niet altijd duidelijk welke gevolgen de intrekking moet hebben voor op die regeling gebaseerde beschikkingen. Vanwege de rechtszekerheid en de eerbiediging van bestaande rechten is daarom in deze verordening een overgangsbepaling opgenomen. De bestaande rechten betreffen in dit geval de aanwijzing tot monument (artikel 3) en de vergunning verlening (artikel 10). In het eerste lid worden de op grond van de oude verordening op de gemeentelijke monumentenlijst voorkomende monumenten geacht te zijn aangewezen en geregistreerd overeenkomstig deze nieuwe verordening. In het tweede lid is geregeld dat aanvragen om een omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten, die zijn ingediend vóór het van kracht worden van deze verordening, worden afgehandeld op grond van de oude verordening. Voor een bepaalde overgangperiode zullen er dus twee procedures gelden. Indien de verordening niet tijdig aan de Wabo is aangepast, terwijl deze wet al wel in werking is getreden zet de Wabo de bepalingen uit de verordening aan de kant. De Wabo gaat namelijk voor op lagere regelgeving. De bepalingen uit de verordening zijn van rechtswege onverbindend. Bij een nieuwe aanvraag voor een vergunning gelden dan de bepalingen uit de Wabo.

Artikel 28. Inwerkingtreding

De inwerkingtreding van deze verordening en het vervallen van de oude verordening is gekoppeld aan de datum van inwerkingtreding van de Wabo. Bekendmaking van deze verordening moet op grond van artikel 142 van de Gemeentewet plaatsvinden tenminste acht dagen voor inwerkingtreding.

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

Artikel 25. Citeertitel

Dit artikel noemt de naam van de verordening.